

Foto: Lennart Thornström

Hamnen

Nr 3
1952

Årgång 3

JULNUMMER

UR INNEHÅLLET:

CVA känning: 6. CVA bygges
Momento i jultid
FFVS kamratfest
CVA i närbild: Varför planeras
ett arbete
Balk-Johan: Vad är en fackföre-
ning

Svenne Berg upptäcker sabotage
Intervjuer på arbetsplatsen: Evert
Söderberg avd. 100, Rudolf Eriks-
son avd. 130
Våra amatörfotografer: Lennart
Thornström

Luftskyddschefen och skydds-
ingenjören har ordet
Företagsnämndsarbetet
Drapa om många på CFA
Driftvärnet
Idrottsrevy
Julnötter

Från redaktionen

Ja, nu är jag här igen, sa skotten, när han efter tio år stegade in till sin hovleverantör för att köpa ny hatt.

Bergtrollet skulle ha behövt en ny hatt till jul eller kanske hellre ett nytt ansikte. Ett skråpansikte för julstämningens skull. Men Bergtrollet har i huvudsak sitt gamla ansikte kvar och hoppas vara lika välkommen till jul ändå!

Så här inför årsskiftet är det ju brukligt, att man talar till läsekretsen ur djupet av sitt hjärta. Främst vill jag då rikta ett tack till alla, som genom vänlig och villig medverkan bidragit till att göra vår personaltidning läsvärd. Ett hjärtligt tack till läsekretsen också för ökat intresse för tidningen. En slutsåld upplaga är bästa belöningen för dem, som arbetar med tidningen.

En del statistik brukar man också bjuda på så här års. Vi tittar på tillverkningstiden för föregående nummer av Bergtrollet.

För idékläckning, intervjuer, utskrivning av manus, korrekturläsning och redigering användes c:a 60 timmar. Övriga medarbetare, tecknare och fotografer använde tillsammans säkert lika lång tid. Arboga Boktryckeri AB förbrukade 75 timmar för framställningen av tidningen och för klichéerna tillkommer omkring 8 timmar. Drygt 200 timmar tog alltså tillverkningen i sin helhet.

— Du har glömt bort en sak, farsan, säger lillgrabben, som läser över min axel. Läsekretsen använ-

der mycket längre tid för att läsa tidningen, än vad du och de andra behöver för att göra den. Om vi antar, att upplagan är t. ex. 800 exemplar och varje läsare använder en timma för att läsa igenom tidningen, så blir den sammanlagda tiden 800 timmar.

— Du har rätt min son och räknar vi samman tiden för båda parter, så kommer vi upp i 2.000 timmar. Räknar vi med att vi har ledig tid från kl. 17 till 23, då vi går till sängs, så går det åt 153 dagar, innan det här tidningsjobbet är klart.

Nu, när det är klarlagt, att det går åt så oerhört lång tid för varje nummer av Bergtrollet måste man börja planera, så att det inte blir spilltid. Jag tänker närmast på tävlingarna, som bara Helge Branth sänder in lösningar på. (Det har verkligen hänt någon gång, att red. fått in två lösningar på tävlingsuppgift). Hur skulle det vara, om vi skulle utesluta tävlingsuppgifterna, som minsann tar ganska lång tid att grubbla ihop. För att Branth inte skall bli ledsen, så kunde man ju lämpligen göra ett problem, som personligen kunde överlämnas till honom. Vad sägs om förslaget? Apropos Branth, så har Bergtrollet utsett honom till sin kassör. Han har ju visat sig vara en utmärkt problemlösare! Vi hälsar honom välkommen i Bergtrolls-gänget.

Red. önskar alla CFA—CVA:are en trevlig helg och ett gott nytt år!

BERGTROLLET

Personaltidning för
CVA och CFA, Arboga

I redaktionskommittén:

John Eklöf, avd. 270 P, tel. 404

Karin Bolin

John Steen

Hugo Dahlström

Bidrag till nästa nummer måste vara
redaktionen tillhanda *senast den 15*
februari.

BERGTROLLET
gratulerar
på 50-årsdagen

CVA

Agda Lindstedt

2/2 1953

CFA

Gustav Magnusson

25/1 1953

CVA känning

Flygdirektör Otto Dahlin fortsätter här nedan sin artikelserie

6. CVA bygges

Efter förberedande undersökningar under slutet av år 1941 igångsattes det egentliga planerings- och konstruktionsarbetet år 1942 och började även förberedelser för byggnation detta år. År 1944 hade byggnadsarbetena kommit så långt att CVA började arbeta, dock i mycket begränsad omfattning. Först under år 1946 kunde lokaler i större utsträckning inredas och tagas i bruk. Sedan dess ha emellertid nya arbetsuppgifter tillkommit, nya avdelningar vuxit fram och personalstyrkan har stigit över den från början planerade. Detta har inneburit att ändringar av byggnaderna ständigt måst vidtagas, nybyggnader har tillkommit och nya inredningar ha måst göras.

Hela CVA uppbyggnad har skett under den tid generallöjtnant Bengt G:son Nordenskiöld varit chef för flygvapnet och flygförvaltningen. Den övriga högre ledningen har däremot växlat. Generalmajor John Stenbeck var från 1 juli 1942 till sin död år 1944 souschef för flygförvaltningen. Han efterträddes av generalmajor Nils Söderberg, som emellertid den 1 juli 1950 övergick till civil verksamhet som chef för Motortekniska försöksanstalten vid Svenska Flygmotor AB, Trollhättan, och efterträddes av generalmajor Bengt Jacobsson. Redan före tillträdet som souschef hade generalmajor Söderberg, då överste, i egenskap av chef för flygförvaltningens materielavdelning haft ansvaret för förberedelse- och planeringsarbetet rörande CVA. På den under materielavdelningen lydande verkstadsbyrån, där verkstadsdirektör Peter Kock var chef till den 31 dec. 1946, då han efterträddes av flygdirektören av 1 gr Stig Bjarnholt, uppgjordes allt det underlag som erfordrades för byggnadskonstruktionsarbetet.

Före den 1 maj 1948, då Kungl. Fortifikationsförvaltningen organiserats och börjat handlägga byggnadsfrågor för hela försvaret, ingick i flygförvaltningens orga-

nisation en egen byggnadsavdelning, där alla flygvapnets byggnadsfrågor handlades och således även konstruktionsarbetet och hela nybyggnadsverksamheten rörande CVA. Chef för flygförvaltningens byggnadsavdelning var före den 1 april 1944 överste Ernst Fogman. Han efterträddes av överste Kjell Magnell. År 1948 ut-

nämndes överste Magnell till chef för Kungl Fortifikationsförvaltningens befästningsbyrå, vilket gjorde att han även efter omorganisationen blev handläggande av byggnadsfrågor rörande CVA. Flygfältsfrågorna är dock alltjämt kvar under flygförvaltningen (flygfältsbyrån). Chef för nämnda byrå är f. n. civilingenjör Hans Gunnar Blomgren.

Som ovan nämnts kan tiden 1942—46 betraktas som första perioden i CVA byggnation. I det följande kommer att för denna tid, år efter år, att berättas om hur CVA byggdes och om hur CVA i anslutning därtill organiserades och började arbeta.

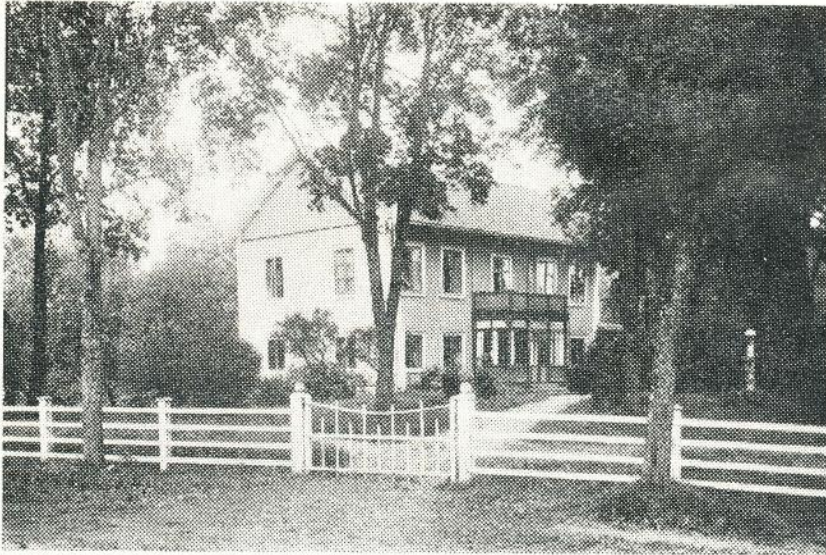
År 1942.

Då utredningarna rörande den lämpligaste förläggningen orten för en ny central flygverkstad mer och mer koncentrerades på Arboga gjordes redan under årets första månader undersökning av möjligheterna och kostnaderna för Kronan att förvärva för verkstad och flygfält erforderliga markområden. Förhandlingar med markägare ledde till att preliminära köpekontrakt tecknades i mars månad. Sedan riksdagen den 20 juni godkänt förläggning till Arboga slutfördes markinköpen. Detta innebar:

1. Hela Asby gård med tillhörande skogar inköptes av godsägare Elis Larsson. Ägorna omfattade c:a 205 hektar bl. a. nuvarande flygfältets södra del. Gården är anrik; komminister Ernst Hansson i Säterbo har sparat den i dokument ända från 1300-talet. Till Asby gårds ägor ingick vid inköpet 1942 även en del av

*Chefen för Flygvapnet
Generallöjtnant Bengt Nordenskiöld.*

Konung Egil av Ynglingaätten gav enligt Arboga Känning sitt namn åt Igelsäters gård.

Säterbo kyrkogård, som enligt gammalt protokoll av en tidigare ägare skänkts till kyrkan men som aldrig avstyckats. Denna mark samt dessutom det lilla markområde som ligger omedelbart norr om kyrkan avses att slutgiltigt överföras till Arboga stadsförsamlings ägo.

2. Igelsäters gård, med undantag för gårdens söder om Oxkällhagen belägna skogsområden, inköptes från familjen Ahlbom, i vars släkt gården varit sedan 1700-talet och i fem generationer. De inköpta markområdena utgjordes av c:a 100 hektar och sträckte sig från Zakrisberg—Ragvaldsbacke i norr till närheten av Oxkällhagen i söder. Genom köpet kom utgården "Fjärendelen" i Kronans ägo, så också det söder om gården liggande bergsområdet Godsberget samt den idylliska lilla Igelsätersjön. Från ägornas sydvästra hörn avstyckades år 1947 ett mindre markområde, Sättersberg, som försåls till förre kyrkovaktmästaren i Säterbo, Arvid Granath.

3. Från Arboga Bryggeri AB inköptes ett med Igelsäter sammanhängande skogsområde om ca 18 hektar.

4. Från Karl Johan Jansson inköptes Ektorpe, liggande mellan Igelsäters och Asby gårds ägor (Igelsätergipen): Områdets storlek är 8,9 hektar; byggnaderna äro rivna.

5. Från Hjälmare Kanal- & Slussverks AB inköptes genom expropriation ca 80 hektar, huvudsakligen åkerjord. Området utgör dels flygfältets nordöstra del, dels

en markremsa längs gamla Hjälmare kanal och slutligen den åker mellan kanalen och Säterbo ålderdomshem som ligger söder om Säterbovägen. I köpet ingick den lada vid Löten, som sedermera försåls till Arboga Flygklubb och som ombyggt till en liten bra sportflyghangar.

6. Från Stiftsnämnden i Västerås inköptes en markremsa om 13,7 hektar, liggande omedelbart öster om Ragvaldsbacke och sträckande sig från Arbogaån i norr till närheten av Igelsätergården i söder.

7. Från lantbrukaren Nils N. Åberg inköptes Zakrisberg med tillhörande 23,5 hektar skogsmark och bergsområden, allt liggande omedelbart söder om gårdsbyggnaderna och söder om CFA administrationsbyggnad.

8. Från tre ägare (Otto Ramqvist, A. V. A. Hedlund och Lars August Jonsson) inköptes ett väster om Igelsäters ägor liggande skogsområde om sammanlagt ca 40 hektar. Likaså inköptes söder om Karlslund liggande Peterstorp och Rosenlund båda bostadshus med tillhörande tomter.

Genom inköpen enligt punkter 1—8 ovan erhöi CVA ett markområde om sammanlagt 489 hektar. Totalt uppgick inköpssumman till 554.000 kr. Läger man till det område om ca 37 hektar, som erhöi från Arboga stad blir det område över vilket CVA disponerar sammanlagt 526 hektar.

(Forts i nästa nr)

Otto Dahlin

TILL ALLA ANSTÄLLDA VID CVA OCH CFA.

Vi tackar hjärtligt för god arbetsinsats under det nu snart gångna året samt önskar alla ett

GOTT NYTT ÅR

OTTO DAHLIN.

ERIK NYBERG.

Asby gård är en av Säterbo sockens allra äldsta och enligt gamla handlingar fanns den redan på 1300-talet.

“En åder av guld genom den jordiska malm”

Momento i jultid

”All äkta dikt har en religiös innebörd”. De orden kommer från en skald: Ragnar Jändel. Men detta gäller inte endast om diktning. Den vingbrede hellenisten på landshövdingestolen i Härnösand, Arthur Engberg, utökade registret: ”Diktaren, tonsättaren, bildhuggaren, arkitekten, målaren förmedlar var och en på sitt sätt och efter sin särskilda gåva vissheten att Gud lever”. Här är givetvis inte fråga om någon viss form av religion och yrkan. Avbalkningar och rågångar är människors verk. Murar och besvurna trossatser likaså. Kyrkosystem och kult ävenledes. Den sylvasse Voltaire sade en gång under sin vistelse vid preussiska hovet: ”En del människor älskar sanningen som Fredrik den store älskar musiken. Han älskar inte musiken i allmänhet utan endast flöjtmusik. Närmare bestämt inte heller flöjtmusiken som sådan utan själva flöjten. Och inte ens alla flöjter utan endast sin egen flöjt”. Det är inte en slik begränsning den socialistiske blekingeskalden och den baptistfödde hälsingelandshövdingen gjorde sig skyldiga till när de talade om det religiösa. De åsyftade det Esaias Tegnér gav form i orden:

*”Tyngdpunkt bliver och är i livet religionen,
går som en åder av guld genom den jordiska malm.
Formen må skifta och växla alltjämt, men väsendet
bliver.”*

II.

Tag exempelvis Nils Ferlin! Hans lekande viston, hans nära nog fullkomliga rimflätning, hans konst att improvisera, hans smått sorgmodiga spelmanslyne — är detta det väsentliga? Knappast. Det är ramen kring innehållet. Han har något ytterst betydelsefullt att säga. Ända från sin första ”En döddansares visor”, i sin ”Goggles” och ”Kanonfotografen” samt sin ”Med många kulörta lyktor” och allt vad diktsamlingarna nu

heter. Och det han förkunnar har ofta en religiös underton eller dallrar på gränsen till det religiösa.

Ferlin diktar om människan. Men inte om människorna som någon sorts abstraktion utan som i denna triviala värld trängda och knuffade — eller knuffande och trängande — varelser. Människan ur social aspekt:

*”Jag är bara en liten kanonfotograf
i ett hörn på ett nöjesfält.
Men jag såg mej omkring på marknan
hur människorna hade det ställt.”*

Och hur lever de då? Jo, en del behöver just inget medlidande:

*”Bocka, bocka, plocka — vi ska ligga i
vi ska ligga i med optimism och energi!*

*Men det gäller vara me'
där du någonting kan få se
att ta vara på!
Och det minsta lilla grand
som du fångat i din hand
ska du spara på!”*

Men det finns andra: de som hatar att hålla sig framme, låta sig märkas, tillvarons barfotabarn:

*”Men dessa de mycket fattiga
dem gör det mej ont att se.
De får aldrig ett bröd från Frälsningsarmén
och aldrig ett ord i Clarté...”*

Det går inte att misstaga sig på den äkta medkänslan i de orden. Diktaren är personligt engagerad i dessas belägenhet. Han gråter med dem som gråta och det gjorde en viss Paulus också.

Ferlin kan också sänka lodlinan ner i sitt eget inre och rysa till när lodet liksom svänger i tomt rum. Då talar han om sig själv som en som

FFVS-andan präglade glad kamratfest

Epilogen till ett av de märkligaste kapitlen i svensk flyghistoria — framskapandet av FFVS J 22 — utspelades lördagen den 29 nov. 1952 på CVA-mässen. Då nu J 22-an efter tio års trogen tjänst definitivt slaktats, hade män (med damer) som deltagit i skapandet och byggandet av detta plan samlats för att lufta FFVS-minnen. Festligheten blev i en del avseenden lik föremålet för sammankomsten. Liksom J 22:an danats till en fullträff av geniala mäns hjärnor och händer utan digra luntor av konstruktionsritningar, förlöpte denna kväll utan krusiduller och långrandiga högtidstal och blev dock eller kanske tack vare detta en succé för arrangörerna.

Ett nittiotal personer hade bänkat sig kring festligt dukade bord och källarmästare Wallin dirigerade aptittallrikar och wienerschnitzel med känd bravur. Werner Larsson lekte vid pianot och allsången skallade som sällan i denna sal. Målar-Gösta rev ner en applåd-åska, då han trallade och knäppte på gitarr. Kaffet kom och lossade tungans band.

*Jag har erkänt för min fru
att jag var odräglig.*

*"gått på vägen,
som kommer från Ingenstans
och ringlar till Ingenstädes."*

Vandringen känns minst av allt lätt:

*"Ja, ung går våren och tung går sorgen
och det är stenar i tiggarkorgen.
Vi är så trötta, vi är så gamla,
ty idel stenar är tungt att samla."*

Men detta är trots allt inte den djupa hopplösheten. Den villsamma nattstigen har en stråle ljus:

*"De är lyckliga de som går riktigt vill,
som går riktigt vill —
dem leder kanhända en fågeldrill,
en fågeldrill —
Dem lyser kanhända en stjärnas glans,
en stjärnas glans.
Men jag ser inte alls var jag går nänstans,
vart jag går nänstans —"*

Och ändå! Ferlin skönjer ibland Verkligheten bortom de vanliga verkligheterna:

*"En ros jag vet, som du ej vet,
där — bortom blåa bergen,
om ock för mej en hemlighet
till formen och till färgen."*

Vilken Verklighet? Tydligen den Dan Andersson fångade i orden om att

Ett glatt gäng FFVS:are.

Styresman Dahlin gav i få ord en historik över arbetet vid FFVS. Skildringen gav en vision av män med kämpaglöd och ett enda gemensamt mål. Han berättade om spänningen, innan det första planet kom i luften och den tillfredsställelse, som det goda resultatet gav. Han talade om namn, som speciellt måste minnas: Wassgren och Weisser.

— Om dessa män inte funnits, hade vi kanske inte samlats här i kväll. Dahlin omnämnde FFVS-andan, som möjliggjorde stora resultat, och ställde förhoppningen, att denna kunde ersättas med en CVA-anda av samma prägel. Han vände sig också till damerna, särskilt till dem, som var med i FFVS-kampanjen.

— Jag undrar, hur ni såg på oss? Jag har själv erkänt för min fru, att jag var odräglig.

J 22:an fick också sin hyllning. Den blev en ypperlig maskin, omtyckt av alla och gjorde god nytta.

*"Det är något bortom bergen, bortom blommorna
och sängen,
det är något bakom stjärnor, bakom heta
hjärtat ditt ..."*

Inför detta okända verkliga stannar Ferlin och hälsar dagen som de vise i österns länder en gång hälsade stjärnan:

*"För stjärnljusets skull må du stanna
att — ensam och oförskräckt,
blotta din kainspanna
för gryning och morgonväkt."*

Då är det som kallas bön nära:

*"Herre, jag ber dej ju blott:
lär mej att älska ditt rike ..."*

III.

I Jukkasjärvis gamla kyrka finns en minnestavla från 1700-talet. På den skrev en gång några fransmän: Ubi Defuit Orbis — "där världen tog slut." De trodde så när de kom dit. De tog fel. Vi vanliga människor gör gärna sådana misstag. Men sällan den verkliga skalden. Denne har lättare fatta Immanuel Kants ord: "Det finns mycket mellan himmel och jord som vår skolvisdom inte anar."

Detta vare sagt som ett försynt memento inför julen ...

Ew. Sd.

Tank-Kalle beskådar med vemod J 22-utställningen.

Bjarnholts hälsning framfördes också av Dahlin, som avslutade med att utbringa ett kraftigt besvarat leve för FFVS-minnet, FFVS-andan och FFVS-damerna.

Kock var byggmästaren, Dahlin underhandlaren och Bjarnholt servicemannen.

Förre verkstadschefen vid FFVS, överingenjören vid Saab, B. Wassgren, var en av de inbjudna, som hör-sammat kallelsen. Han framförde i ett rappt tal gästernas tack och gav i sin tillbakablick på FFVS en snabbtitt på män och händelser kring den snart legendariska institutionen.

— Det var inte nog med, att Kock varje dag presenterade en lapp med uppgift om vilka som varit på toaletten och rökt, han kunde också uträtta andra saker. Han kände till byggnadsfrågor och kunde handskas med rörmokare, snickare och andra hantverkare på ett utomordentligt bra sätt. När han var klar med sitt, gick Kock och då kom Dahlin. Han ordnade smidigt med underleverantörerna och lyckades med det svåra problemet, att få de olika tillverkningarna utlagda på lämpliga händer. Så kom Bjarnholt. Han var servicemannen, som såg till att det fanns jeepar för att hämta dem, som steg ur B 3:orna för att förse sig med reservdelar.

Ing. Wassgren framhöll till sist, att han inte kunde underlåta att nämna dem, som liksom J 22:an är borta.

— Jag tycker vi kan ägna dem åtminstone en tanke en tiondels sekund.

CVA:s första pensionär avtackas.

För en av de närvarande FFVS-arna, Edvin Karlsson, välkänd under namnet Tank-Kalle, var lördagen den sista arbetsdagen vid CVA. Han är CVA:s första pensionär, visserligen förtidspensionerad på grund av sjukdom, men ändock den förste. Styresman Dahlin passade på att ge Karlsson ett mera offentligt erkännande för sina insatser inom flygvapnet. Tidigare på dagen hade Karlsson avtackats inom företaget.

— Jag hoppas, yttrade Dahlin, att vi i fortsättningen ska få se honom som han är och han är välkommen ut till oss.

Karlsson hyllades med ett leve och en rungande applåd, som följdes av "Ja, må han leva".

I ett svarstal tackade Karlsson för uppvaktningen, varvid han särskilt vände sig till Dahlin med ett tack för dennes vänlighet.

— Det är minnena från FFVS, som gör att jag är här och så vill jag tacka alla mina kamrater för det som varit, slutade Karlsson.

Minnenas kavalkad.

Stig Notsjö plockade på skivor från Ringens Radio och dansen trädde med liv och lust. Men här och där samlades små grupper och där pratades FFVS. Ju längre man lyssnade desto säkrare blev man i sin uppfattning, att dessa FFVS-are var ett sällsynt gäng friskusar, speciellt konstruerade för framtröllandet av J 22:an. Låt oss lyssna på trion Bengt Wassgren, Folke Kropp och Herbert Johansson.

— Invecklad pappersexercis, som är en nödvändighet, hör ju samman med vårt jobb, men den hade dock inte nått så stor omfattning hos oss, berättar Wassgren. Papperens antal växte emellertid med oroväckande fart. En dag kom Herbert till mej som en kompis och yttrade: "Hördu, Bengt, om du inte slutar med de här djävla papperen, blir det inte några flygplan av det här, inte." Herbert vände sig så småningom vid papperen.

Kropp illustrerar, hur t. o. m. bluffen ingick i J 22:ans tillverkningsprogram.

— Chefen för flygvapnet skulle för första gången titta på J 22:an, d. v. s. det som fanns av den i maj 1941. Wassgren kom ner till Sirby och mej, vi var de enda på den mekaniska sidan, och undrade om vi med anledning av besöket kunde ordna så, att attrappen såg så verkligt ut som möjligt.

Vi befann oss på station 760. Vad det betyder, vet var och en, som sysslat med J 22:an. Vi sa, att det kunde vi inte svara på. Wassgren ville, att vi skulle tänka på saken tills efter lunchen. Sirby och jag resonerade om, hur vi skulle fixa problemet.

Målar-Gösta trallar och sjunger.

Vi kom överens om, att enda utvägen var att fuska fram jobbet för att hinna få attrappen klar. När Wassgren kom igen, frågade han: "Nä, vad säger ni?" "Jo, vi garanterar, att den ska vara färdig på tisdag, men då får du, Wassgren, garantera, att vi får vara på samma ståndpunkt som nu, när besöket är överstökad." Det var vårt svar och vi började kapa rör i 40° och loppade ihop dem. Vi såg till att det blev ordentligt pallat under sittbrunnen. Vi jobbade lördag, söndag, måndag och natten till tisdagen, men då var också attrappen fullt färdig och kroppen såg riktigt bra ut. Vi ställde in en pall, som Nordenskiöld kunde placera sin stjärt på och så kom besöket.

Det hela var mycket högtidligt. Sirby och jag stod i ett hörn och undrade om det skulle hålla eller ej. Men attrappen höll och flygvapenchefen fick sitta i planet och även hålla i spaken. Han kunde konstatera, att den låg bra i handen!

Vi drog en lättnadens suck. Efter besöket rev vi bort alltsammans och befann oss då fortfarande på station 760.

— Det låg inte så mycket bakom alla gånger, säger

Wassgren eftertänksamt och belyser sitt påstående med följande episod.

— En gång blev jag inkallad till chefskonstruktören Bo Lundberg. "Hörru du, ligger inte stjärten bra lågt på det där planet?" Vi gick ut och tittade på planet och Bo Lundberg blev alltmer övertygad om att stjärten på planet låg för lågt.

"Vi flyttar upp den en halv meter", bestämde han. Den som vet, vad en spantruta är, förstår våra bekymmer.

Vid en biltur tillsammans med Bo Lundberg resonerade jag med honom om, hur fascinerande det var, att man teoretiskt kunde beräkna ett plan fullt flygdugligt.

"De beräkningar jag gjort på 22:an, kan du få på en lapp 10×5 centimeter", var Lundbergs svar.

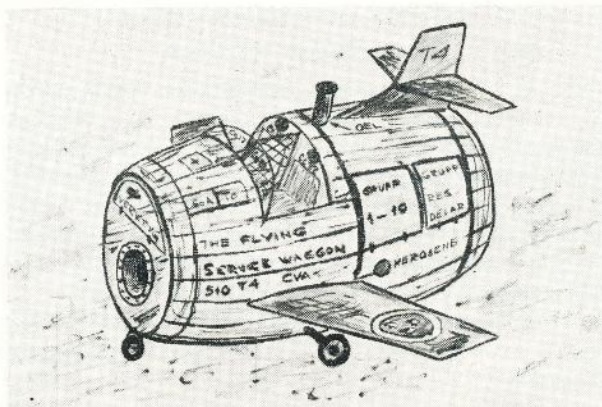
Det ena minnet ger det andra och historiernas mångfald skulle kunna fylla Bergtrollet sida efter sida. Vi drar oss dock nu diskret tillbaka med ett konstaterande: Allvar och humor i respektlös blandning ger flygets folk dess särprägel.

Old Jim.

Fotoreportage: Eric Persson.

Ing. Bengt Wassgren
i typisk talarposé.

Flygande service, som tecknaren LEN tänker sig den.

CVA I NÄRBILD

Varför planeras ett arbete?

Bergtrollet vill ta med sina läsare på en rundvandring inom CVA. Vi ska försöka i den mån det är möjligt genom artiklar och intervjuer ge en bild av företagets verksamhet. Orienteringen har i främsta rummet tillkommit för att ge anhöriga till CFA och CVA-anställda glimtar från dessas arbetsfält. Detta är början till en serie artiklar om verksamheten vid CVA.

Varje företag måste ha en organisation som utgångspunkt för sin verksamhet. För CVA:s del är denna organisation överensstämmande med industriens. *Styresmannen* är företagets ledare och den samlande kraften, *överingenjören* den sammanbindande länken i produktionsfrågor och *sektionscheferna* vakar över de olika grenarna av företagets verksamhet.

Sektionerna är uppdelade i avdelningar med var och en sin *föreståndare* och avdelningarna har i sin tur ofta flera verkstadsgrupper under ledning av *verkmästare* och *förmän*.

Den största gruppen är *arbetarna*, företagets livgivande kraft.

De administrativa grupperna: planering, bokföring bl. a. är företagets hjärta. Från planeringen kommer impulserna (papperen, mumlar förmodligen någon med föraktet på läpparna) till de olika arbetsoperationerna.

*

Planering är ett vittomfattande begrepp. Vi har vänt oss till ingenjör S. Bolin, som håller många trådar i sin hand, för att få informationer om avdelning 501 och dess arbete. Här nedan följer hans artikel.

Planeringsavdelningen vid CVA består av centralplanering och ett antal planeringsdetaljer, vilka äro direkt underställda centralplaneringen men placerade på resp. sektioner, såsom instrument, el, radio och radar, vapen samt motor.

Centralplaneringens uppgift är att ge en överblick av företagets kapacitet och möjligheter vid olika tidpunkter, utarbeta offerter, uppgöra tillverkningsplan för beställda arbeten, föranstalta om reservation av kapacitet innan en order kan detaljplaneras, lämna leveranstider för beställda arbeten, övervaka att fastställda leveranstider innehållas samt vara verkstadens kontakt utåt mot beställare etc. Under centralplaneringen lyder även förrädsbokföringen, där verkstadens lager av råmaterial etc. framgår.

Beställare av arbeten är i flesta fall Flygvapnet med underlydande förband, dessutom övriga vapenslag och privata firmor. Låt oss först följa ett arbetsobjekt från början.

Förfrågan inkommer beträffande tillverkning av viss materiel enligt bifogat ritningsunderlag med begäran om prisuppgift och kortaste leveranstid.

Arbetets första fas påbörjas, utarbetande av offert. Ritningsunderlaget granskas, arbetsoperationerna fastställas och tidsberäknas preliminärt, erforderliga verktyg bestämmas preliminärt och kostnadsberäknas, material, materialåtgång och kostnad beräknas. Med ledning av för varje i arbetet deltagande avdelning upprättad belastningsschema, där framgår hur länge avdelningen är belagd med redan ineliggande beställningar, kan med påbyggnad av beräknade timtider en beräknad leveranstid erhållas. Offert kan nu lämnas med uppgift om pris och leveranstid.

När beställning erhålles, uttagas för arbetet i fråga ett arbetsordernummer och kalkylkort tillställes bokföringsavdelningen. Allt eftersom arbetet fortskrider inkommer uppgifter till bokföringsavdelningen om på arbetsordernumret utfört arbete och uttaget material. Dessa uppgifter påföres kalkylkortet.

Beställning, ritningsunderlag och underlag från offertarbetet överlämnas till den planeringsman, som skall detaljplanera arbetet.

Planeringsmannens första åtgärd blir att efter ritningsunderlaget upprätta materiallistor, som upptager samtlig för tillverkningen erforderlig material, överlämna dessa till förrädsbokföringen för reservation av material, som finns i lager, och för anskaffning av saknat.

Under tiden som detta arbete pågår vid förrädsbokföringen fortsättes detaljplaneringen genom operationsföljdsbestämning, bestämning av verktyg och beräkning av tid för varje arbetsoperation. Uppgifterna införas på en operationslista, som när arbetet är färdigt att utläggas på respektive verkstadsavdelning, utgör order att tillverka angiven materiel.

Sedan materiallistorna erhållits i retur från förrädsbokföringen och samtliga operationslistor (op-listor) färdigställda, överlämnas samtliga listor till en planeringsman för verktyg, som utsorterar de op-listor, för vilka verktyg erfordras. Från befintlig verktygsförteckning efterses om verktyg finns eller måste nytillverkas. I det förra fallet skrives verktygets benämning direkt på op-listan, i det senare beställer verktygsplaneraren hos ritkontoret erforderliga verktygsritningar, varvid op-listorna bifogas, för att verktygskonstruktören skall kunna se hur planeringen tänkt sig arbetsoperationerna. Verktygskonstruktör och planering måste därför ha ett intimt och gott samarbete, så att enklaste, bästa och billigaste verktyg konstrueras.

Op- och materiallistor för de detaljer, som ej fordra verktyg, kvarligga under tiden som verktygsritning sker och verktygsplanering pågår, hos verktygsplaneraren. Efter det samtliga verktyg planerats enligt samma rutin gäller som för detaljplanering, och verktygsbeteckningarna angivits på op-listorna, överlämnas samtliga listor till planeringens skrivrum.

Här utskrives med hjälp av skriv- och ornmigmaskiner erforderliga op-listor, materialutlämningssedlar med

följekort, planeringskort, arbetskort samt följekort för de färdigtillverkade detaljerna i det antal som erfordras för arbetets utförande.

Samtliga handlingar sändas till verkstadsplaneringen, som är det organ, som belägger de rent produktiva verkstadsavdelningarna med arbete, såsom svarvare, filare, plåtslagare, hårdare, ytbehandlare, snickare och målare.

För detta ändamål finns en belastningstavla, uppdelad veckovis, där inom nämnda avdelningar varje man finns upptagen. Genom op-listan erhålles uppgift, att för en viss operation åtgår så många timmar, planeringskortet för denna operation framtages och på kortet, som är garderat i delstreck, där varje streck utgör en timma, markeras lika många timmar som arbetsoperationen på op-listan angav. På så sätt kan alltid anges belastningen på varje man på verkstadsavdelningarna.

När samtliga handlingar för ett arbete kommit verkstadsplaneringen tillhanda, genomgås dessa för utsortering av arbeten, som först bör igångsättas, såsom tillverkning av verktyg, vilket det fortsatta arbetet är beroende av.

Efter granskning av op-listor och belastningstavla kan avgöras, att arbetet kan påbörjas en viss angiven tid. I god tid innan arbetsoperation avses påbörjas insändes till förrådet materialutlämningseddlar för den material, som erfordras för tillverkningen, op-listor, arbetskort, följekort etc. överlämnas samtidigt till avdelningens planeringsman, som tillsammans med verk-mästare eller förman förbereder arbetet, så att det kan påbörjas vid avsedd tid.

Samtidigt översändes till den kontrollavdelning, som kontrollerar detaljen, op-lista. Sedan detaljen godkänts returneras listan till verkstadsplaneringen med påteckning härom. Allt eftersom detaljtillverkning och sammanbyggnad inplaneras, erhålles beräknad leveranstid för färdig produkt. Leveranstiden för denna meddelas av verkstadsplanering till centralplaneringen.

*

Fräsare Evert Söderberg, avdelning 100, har inga hyllor omkring sig för förvaring av pärmar med papper. Han har en ritning och ett arbetskort, det är allt, vad han behöver i pappersväg för att utföra operationen "fräsning". Söderberg har just börjat ett nytt jobb, när Bergtrollets Old Jim slår sig ned hos honom på en pall för att få en pratstund.

Någon från Hallen kanske känner igen sig?

— Nytt jobb?

— Ja, jag har just börjat med en sats stansdynor.

— Stansdynor, vad ska dom vara till?

— Dom ingår i ett pressverktyg för revolversvärv. Här på ritningen kan du se, hur dom kommer att se ut i färdigt skick.

Det hela ser ganska enkelt ut. En rektangulär stålbit med nerfräsning på båda sidor, vilket ger en fläns för fästjärn. Men jag vet, att ett stort fiasko skulle bli följden, om jag försökte mig på att göra biten. Söderberg plockar bort en färdigfräst bit och placerar en annan i fräsmaskinen. Han förklarar följden i arbetsmomenten.

— Materialet, som jag använder, är verktygsstål och jag kör först fram längre bitar, som sedan kapas i mättenliga längder. Sedan sker nerfräsningen och genom att använda dubbla frässkivor klarar jag av båda sidorna på en gång. Stansdynan går därefter till avd. 110 för borring av de två hål, som du kanske observerade på ritningen.

Under tiden snurrar fräshjulen oavbrutet och kylvätskan plaskar som ett litet vattenfall över hjul och arbetsstycke.

För den oinvidde är fräsmaskinen en underlig tingest med en massa spakar och rattar både här och där. Söderberg lyfter en aning på slöjan kring underverket.

— Jag kan sänka och höja bordet och jag kan förskjuta det i sidled. Med denna spak kopplar jag in snabbmatning och de här ger tvärmatning och höjdmatning. Maskinen har fyra skalor med olika stigningar, från 3 mm upp till 5 mm och de ger möjlighet att ställa in på hundradelen av millimetern. När det gäller verktyg är ofta den medgivna toleransen inte större än just en hundradels mm, varför vaksamhet fordras vid inställningen.

Vi ser på olika fräsar, som användes. Pinnfräsar från 3 mm och uppåt, skivfräsar med olika diameter och bredd. Söderberg öppnar dörren till ett plåtskåp och plockar fram boforstillverkade klämhyllor för fastsättning av pinn- och ändfräsar. Det märks tydligt, att Söderberg sätter stort värde på dessa hjälpmedel för sitt arbete. Han talar om dem med samma värme, varmed man talar om goda vänner. Indikatorklockan är också ett oundgängligt instrument, när det gäller att rikta upp en bit på hundradelen av millimetern.

— Varje lördag har vi städning och då putsas maskinerna upp och på måndagsmorgonen får de en smörjning, innan vi sätter i gång den nya veckans jobb, berättar Evert Söderberg till sist.

Ing. Bolin fortsätter sin artikel.

Efter slutkontroll sändes materielen till avsändningsavdelningen, som med ledning av följekort framtager erhållen op-lista, varav framgår vart leverans skall ske. Avsändningsseddlar utskrivs, en bipackas materielen (packnota), en översändes till beställaren per post (avi) samt en till centralplaneringen för anteckning om att leverans skett. Op-listan stämplas med leveransdatum av avsändningsavdelningen och sändes till bokföringsavdelningen, som på den avsända materielens kalkylkort antecknar detta datum.

För reparationer eller översyner, som inkommer från förband och som utföres på sektioner med sektionss-

planering, blir rutinen i viss mån en annan. Op-lista sändes dock i vanlig ordning till sektionsplaneringen av centralplaneringen.

När denna och materiel kommit sektionsplaneringen tillhanda ifylles beställnings- och arbetsordernummer på en översyns- och reparationslista (ör-lista) samt beteckning och benämning på materielen som skall överses, av beställaren angivna felaktigheter samt övriga uppgifter som kan underlätta översynen. Materiel och ör-lista överlämnas till en kontrollant, som provar materielen och på ör-listan anger felaktigheter samt beteckning och benämning på de delar som eventuellt behöver utbytas. Listan returneras till sektionsplaneringen och materielen upplägges i planeringsförord till reservdelar erhållits. Reservdelar rekvideras direkt genom förrädsbokföringen av därtill utsedd personal på sektionsplaneringen. Av materiel, varav förbrukningen är stor (skruvar, muttrar, saxpinnar etc. av olika dimensioner) finns på sektionen ett handförord. Denna materiel utrekvideras allt eftersom behov uppstår i större eller mindre poster.

Utskrivning av arbetskort och inplanering av arbetet utföres av sektionsplaneringen, som även till centralplaneringen meddelar beräknad leveranstid och som vidarebefordrar den till beställaren. Beträffande avsändning och färdigrapportering följs förut nämnt förfarande.

*

Ytbehandling är en arbetsoperation, som ofta förekommer vid översyns- och reparationsarbeten. Du kanske inte har varit på avd. 130 och då har du säkert ingenting emot att följa med på en blytvisit. Med möda drar vi undan den tunga järnporten och stegar in med papper och penna.

— Jassa, Bergtrollet, det är du, det, konstaterar Rudolf Eriksson, innan han börjar berätta om den invecklade procedur, en ytbehandling utgör.

— Här har vi ett generatorankare, vars axel skall härdförkromas. Första arbetsmomentet är att "binda upp" ankaret med en koppartråd, dels för kontaktens skull och dels för upphängningen. De ytor, som inte ska förkromas, skyddas genom maskering. Den sammanlagda ytan, som ska ytbehandlas, måste därefter räknas ut för att man ska få fram den normala ampérestyrkan. Om jag får en normal ampérestyrka på t. ex. 40 ampère per kvdm, då får jag en normal utfällning av 0,1 mm ytskikt på 5,5 timmar.

Det där var lite matematik, som vi har svårt att smälta på en gång, men det mognar väl så småningom. Ankaret rengöres nog i förtunning.

— Nu är ankaret moget för att hängas, säger Eriksson skämtsamt och sänker ned det i ett kar och binder upp koppartråden i en skena över karet.

— Karet innehåller elektrolytisk lut för avfettning. Strömmen är här kopplad tvärsen mot krombadet. Vi har pluspolen i skenan och minuspolen i karetets kant. Därigenom arbetar elektrolyten utåt och åstadkommer något, som vi på fackspråket kallar för avfettning. Efter sköljning sker betning i svavelsyrebad och efter ytterligare sköljning går ankaret slutligen till krombadet, en brunaktig vätska. Eriksson hissar upp en pryl, som är under förkromning, och man ser hur en silverglänsande yta lagrat sig runt föremålet.

— Normalt är det pålagda skiktet omkring 0,15 mm, men vi har haft arbeten med upp till 1 mm, vilket kan medföra veckolånga körningar.

Eriksson visar ventiler. Han andas på ett par av dem och när imman går av, ser man tydligt skillnaden mellan det polerade stålet och den förkromade ytan.

— Vi lägger på 0,03 mm krom, varefter ventilerna värmebehandlas. Det gör vi för att få bort vätesprödheten. Sista proceduren är högglosspolering på polerskiva.

Det är inte Rudolf Erikssons fel, om inte begreppet ytbehandling klarnat efter besöket på avd. 130. Felet ligger i så fall hos Old Jim.

*

Hur klarar CVA sin ekonomi? Den frågan går till kamrer T. Andréén, som ger oss en snabborientering i företagets ekonomi.

Den ursprungliga uppsättningen av CVA, d. v. s. byggnader och utrustning, har finansierats med för detta ändamål särskilt beviljade medel. CVA rörelse består huvudsakligen av underhållsarbeten på flygvapnets flygmateriel. Även nytillverkningar utföres. Dessa arbeten beställas och betalas av "kunderna", flygförvaltningen och flygflottiljerna, med till deras förfogande stående medel. Civila beställare förekommer även. Vid fakturering har CVA liksom varje annan industriell rörelse att se till, att kostnaderna bli täckta, såväl de direkta arbets- och materialkostnaderna som tillverkningsomkostnaderna. De senare täckas genom ett för varje verkstadsavdelning kalkylerat omkostnadspålägg, vari ingår bl. a. avskrivningar för förnyelse av utrustningen.

SCHACK

Den ärligen återkommande kvadratturneringen i schack är nu klar för start. Lottning har verkställts varvid Flyget, Arboga, skall möta Bolinder & Munktel, Eskilstuna, och Gense, Eskilstuna, möter Kungsör i första omgången. Flyget får hemmaplan och matchen går av stapeln i Folkans schacksalong söndagen den 14 dec. 1951 kl. 11.00. Till kampen om det ståtliga vandringspriset har Flyget kallat följande män: Harry Dahlkvist, Gösta Wellbäck, Hilding Nilsson, Gösta Andersson, Oscar Söderström, Herbert Andersson, Knut Årberg, Leif Jansson, Lasse Karlsson, Sven Söderström, Nils Zettergren, Eric Antonsson, Gunnar Rystedt, Torwald Svensson.

Schackturneringen mellan Flygets olika avd. är nu avslutad. Det har varit hårda strider in i det sista och resultatlistan har ideligen ändrat utseende. Slutresultat: Lagsgrare Mälarna 9 ½ poäng, 2) Vapen 9, 3) CFA lag I 7 ½, 4) CFA lag II 7 ½, 5) Planeringen 5, 6) Hallen 2 ½. Segrare vid första bordet 4 poäng: Hilding Nilsson, Mälarna. Segrare vid andra bordet 4 poäng: Oscar Söderström, CFA lag I. Segrare vid tredje bordet 4 poäng: Torwald Svensson, CFA lag II. Priser till segrarna vid 1, 2 och 3 borden kommer att utdelas vid årsmötet. Schacksektionen vill till sist tacka samtliga spelare för visat intresse och önskar alla ett gott nytt år.

Lars.

Vad är en fack- förening?

Vad är en fackförening och vilka uppgifter fyller den i samhällslivet? Frågan kan ge anledning till en omfattande utläggning, men i det följande avses endast att ge en kortare resumé. I och med att det svenska samhället övergick från att vara ett jordbruksland till industrialisering framstod nödvändigheten för de industrianställda av ett samgående, dels för att hävda och samordna sina lönekrav dels för att kunna tillvarata sina politiska och sociala intressen. Fackorganisationer växte fram i de större industrierna och den svenska fackföreningsrörelsen utgöres i dag av en maktfaktor att räkna med inom svenskt samhällsliv. Denna utveckling har inte endast medfört en standardförbättring för stora delar av vårt folk utan medfört för varje enskild medlem också förpliktelser för det svenska samhällets fortsatta demokratiska utveckling och välbefinnande. Denna känsla av ansvar är dock icke så fullt rotad hos den enskilde fackföreningsmedlemmen, som önskvärd vore. Organisationens uppgift är icke endast att tjäna den enskilda medlemmens lönekrav, det är också den enskilda medlemmens skyldighet att underordna sig samhällets och organisationens gemensamma intressen, vilket ofta ställer stora krav på medlemmarnas solidaritetskänsla. För att på rätt sätt kunna fylla sitt medlemskap fordras att medlemmarna gör sig väl förtrogna med alla de förordningar och bestämmelser som reglerar arbetslivets alla olika faser. Din egen fackförening vid CVA—CFA utgör den instans, som samordnar alla här ovan angivna faktorer.

Fackföreningen FCPF:s avd. 52 är en avdelning under Försvarsverkens Civila Personals förbund, som med hänsyn till sitt arbetsfält inom en statlig industri faktiskt utgör såväl arbetare som arbetsgivare i egenskap av skattebetalare. Det bör därför i synnerlig hög grad ligga i den enskilda medlemmens intresse att icke låta enbart den ena eller andra känslorörelsen bli avgörande vid ställningstagande inom organisationen. FCPF:s avdelning omfattar icke endast CVA och CFA:s kollektivavtalsanställda personal. Till avdelningen är även personal vid Arméns Intendenturförråd i Arboga samt Fortifikationsförrådet i Köping anslutna. För avdelningen finnes en styrelse på sju personer, vilka ledamöter uppehåller olika funktioner

såsom ordförande, kassör, sekreterare o. s. v., studieledare och två förhandlingsdelegerade. Inom avdelningen finns också ett studieråd, som har till uppgift att organisera och planlägga studiearbetet. Arbetarnas företagsråd är även ett inom avdelningen verksamt organ, vars uppgift är att främja driftens rationalisering och effektivisering, att verka för trivsel och samförstånd på arbetsplatsen. Till sin hjälp har företagsrådet underlydande kommittéer, dels drifttekniska kommittéen, dels den sociala kommittéen, som var för sig upptar och behandlar samt utreder till kommittéerna hänskjutna frågor. De olika kommittéledamöterna har även till uppgift att insamla förslag till förbättringar och rationaliseringsfrågor från den enskilda medlemmen.

Skyddsombuden på arbetsplatsen är fackföreningens arbetarskyddsorgan, vars främsta uppgift är att främja arbetarskyddet. Dessa skyddsombud ha var och en sitt övervakningsområde. Skyddsombuden utser inom sig tre huvudskyddsombud på varje arbetsplats, som ha till uppgift att tillsammans med arbetsgivarrepresentanterna behandla alla på arbetsplatsen uppkommande arbetarskyddsfrågor. Skyddsombuden är alltså Dina representanter, som genom sin verksamhet söker bibringa Dig alla de nödvändiga uppgifter, som krävs för att åstadkomma säkerhet och trygghet vid utövandet av Din dagliga gärning. Det må därför vara Din heder sak, att respektera skyddsombudens råd och anvisningar i hithörande frågor.

Avdelningens möten är det forum, där medlemmarnas olika problem rörande löne- och arbetsförhållanden kan diskuteras. Dyliga frågor skall dock förberedas av avdelningsstyrelsen, som på avdelningsmötena har att framlägga förslag i de olika frågorna. Härvid bör medlemmarna iakttaga de bestämmelser, som fastställts i vårt avtal och vilka utgör det av båda parter godkända kontrakt, som reglerar såväl löne- som arbetsförhållanden i övrigt. En fackförening av vår storleksordning ställer stora krav på dess funktionärer. Medlemmarna bör betänka, att det arbete, som utföres av de olika uppdragsinnehavarna för fackföreningens räkning, i stort sett är ett fritidsarbete, som medför uppoffringar. Därför kan det vara på sin plats att här ge några erinringar till var och en av de medlemmar, som läser denna resumé i Bergtrollet. Innan Du vänder Dig till organisationen med Dina önskemål, gör Dig väl förtrogen med avtalets anvisningar, beträffande Dina krav. Besök alltid organisationens möten och inhämta där de upplysningar och informationer, som lämnas i olika frågor. Har Du ett uppdrag, tänk då på att det icke endast är Dina egna önsknings, som skall tillgodoses, utan sök i Ditt handlande visa ansvar, såväl mot kamrater som mot företaget du är anställd i.

Gör Dig väl förtrogen med alla de förordningar, som reglerar förhållandena vid arbetsplatsen i övrigt. Skaffa Dig kännedom om våra arbetarskydds- och sjuklönebestämmelser, som är utfärdade på arbetsplatsen. Respektera fackföreningens expeditionstider och anlita icke i onödan fackföreningens olika funktionärer under arbetstid. Medverka till trivsel på arbetsplatsen genom ett omdömesgillt och hänsynsfullt uppträdande. Respektera god ordning och reda inom de utrymmen, som står till Ditt förfogande. Härmed menas såväl toaletter, personalrum, omklädningsrum och matrum. Tänk på

Tänk om . . .

Svenne Berg kom från sjukan med ena armen i band och var på ett sjuvärdeles dåligt humör.

Han gick och mumlade och monologen lät så här.

— Förbaskade otur, om det hade varit måndag i stället för lördag. Nu blir det tji bandyspela i morgon. Men jag ska inte komma så i sista minuten till jobbet härefter. Nu dröjer det en halvtimme, innan man får kontroll på fingrarna efter morgonhetsen.

Svenne stannade till framför bilparkeringen. Han hade fått syn på en bil med uppfälld körriktningsvisare.

— Där har vi en till, som haft brått på morgonkröken, muttrade Svenne och gick bort och klippte till pilen ordentligt med sin friska näve. Men det gjorde inte stor verkan. Pilen stack trotsigt upp igen. Svenne kände på bildörrens handtag. Jo, bildörren gick upp.

— Flott kärra, det här, menade Svenne och sjönk ned i det läderklädda framsätet. Han fällde ned körriktningsvisaren, tänkte resa sig och lämna bilen, men lystrade plötsligt.

— Vad nu, har killen två klockor i bilen?

Svennes väl utvecklade hörsel uppmärksammade ett eftersläpande tick-tack till bilurets pigga tick-tick. Svenne böjde sig ned för att lyssna närmare och upptäckte då en tvåledare, kopplad till biluret.

— Vart tar den här tåten vägen? undrade Svenne och vände sig mot baksätet. Han fick nu mer att undra över. Under en filt i baksätet fanns en fyrkantig låda med smärtingöverdrag. Till den lådan var "tåten" kopplad.

Nu började Svennes hjärta klappa i hastigare takt. Han drog av höljet och konstaterade, att lådan var en radio av ett eller annat slag. Svenne började dra slutsatser av sina observationer. Han drog upp en avbitare ur fickan, klippte försiktigt av tvåledaren, en ledare i taget för säkerhetens skull. Svenne fick bråttom nu. Han klev ur bilen, såg sig försiktigt omkring och gick raskt tillbaka till vakten. Han ringde upp 105.

— Kapten Tallqvist.

— 3052 Berg, jag befinner mig i vakten, CVA. Miss-tänker upptäckt av sabotörbil inom området.

— Säg åt vakten, att ingen får lämna området utan mitt tillstånd, detta skall också meddelas vakten CFA. Kom genast upp till mej.

"Ingen" uttalades med sådan skärpa, att Svenne hopade högt.

Vid besöket hos säkerhetschefen berättade Svenne kortfattat om sina iakttagelser. Det låg en intensiv brådska i luften och kapten Tallqvist satte tydligt vär-

att inga förmåner kan vinnas och ingen hämnd kan uttagas genom att våldföra sig på döda ting. Bidrag till att skapa respekt såväl för Dig själv som Din egen organisation.

Till sist önskar fackföreningsstyrelsen alla sina medlemmar och övriga Bergtrollets läsare en God Jul och Ett gott nytt år.

Balk-Johan.

de på Svennes förmåga att i några få ord lämna en fyllig redogörelse. Han visade det genom att lyssna utan att avbryta. Först när Svenne slutat tala, frågade säkerhetschefen om Svenne möjligen kände igen bilen eller dess ägare. Nej, Svenne hade inte sett bilen tidigare.

— Jag delar helt er uppfattning, Berg, beträffande den här historien och nu ska vi se, vad vi kan göra för att bringa klarhet i saken, antydde säkerhetschefen.

Svenne förstod, att han nu gjort sitt, varför han beredde sig att gå.

— Tack, Berg, jag ska snart höra av mig. Jag har vidtagit åtgärder för att få tag på ägaren till den mystiska bilen.

Svenne Berg hade inte fått tillsägelse att hålla tyst, men han betraktade det som en naturlig sak att tåga, till saken var utklarad. På grund av skadan i handen flyttades Svenne över till kontrollen. Han hade svårt att koncentrera tankarna på jobbet och basen kom bort till Svenne och klappade honom på axeln.

— Jag förstår, att du har ont i kardan, kanske lika bra, att du sticker hem?

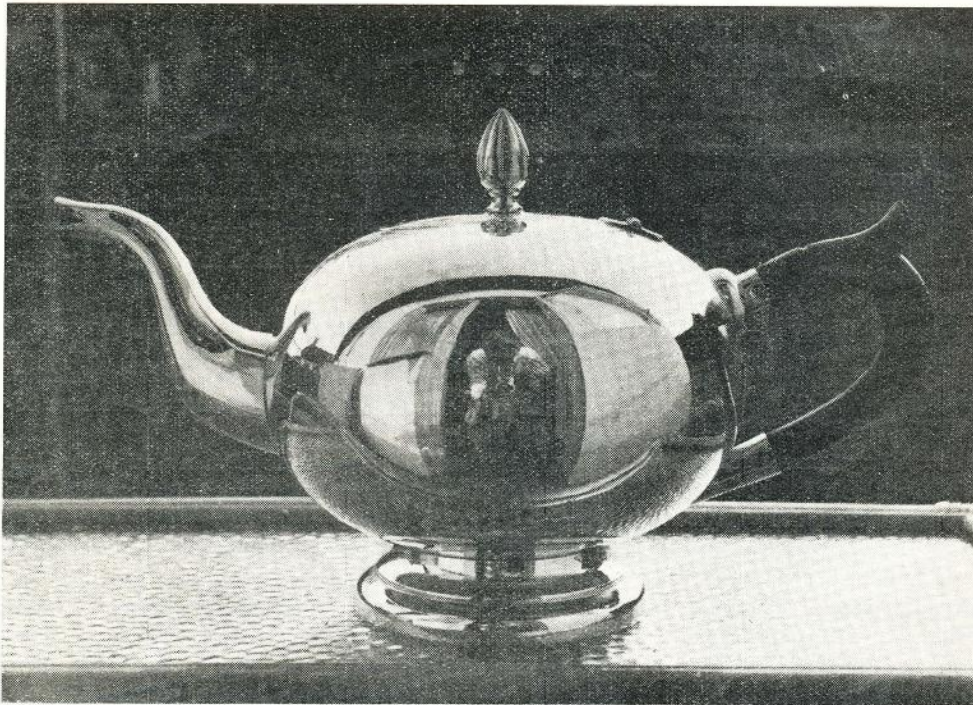
— Nej för tusan, svarade Svenne morskt. Han ville inte hem just nu för allt smör i Småland.

Lördagsjobbet började närma sig sitt slut, när basen kom in till Svenne och talade om att kapten Tallqvist ville ha ett samtal med denne.

(Forts. på sid. 14)

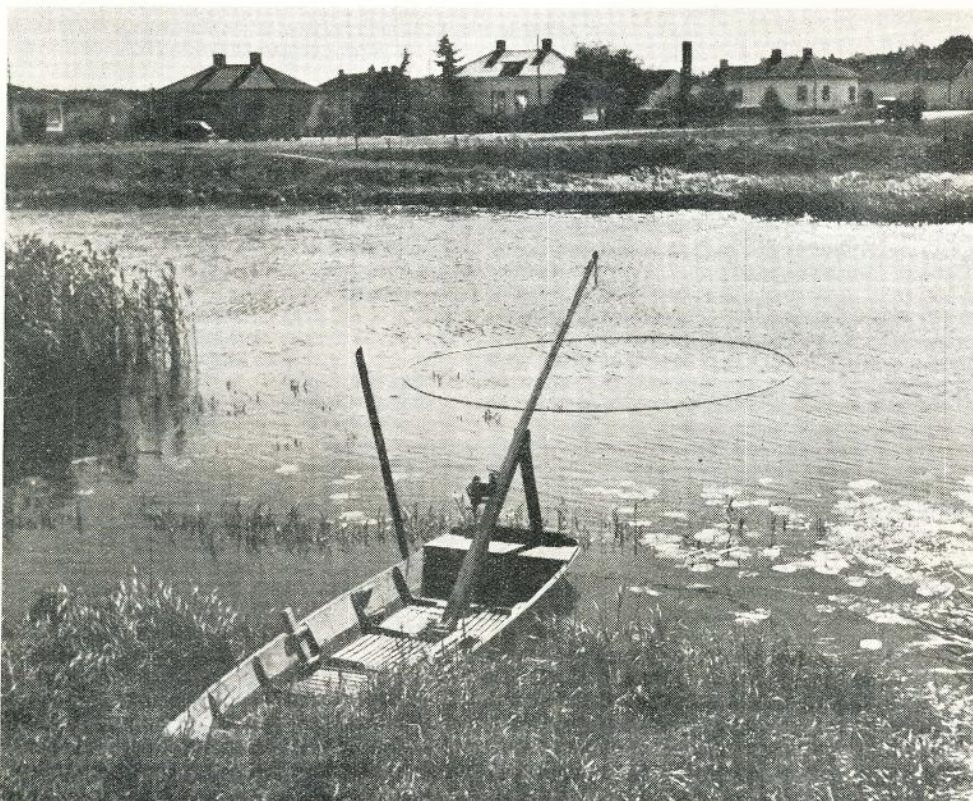

VETNI VAR MAN KAN FÅ TAG
I NÅN BRUN FÄRG HÄR PÅ LANDE.
JA. JA HAR HELA LAGOR'N FULL.

Aladins lampa.

I väntan på norsen.

Våra amatörfotografer:**LENNART THORNSTRÖM**

Bergtrollets fototävling visade, att det finns en hel del skickliga amatörfotografer inom CFA—CVA. Lennart Thornström var en av pristagarna och han har dessutom gjort sig omtalad i andra tävlingssammanhang. Vid en kopp fika (inte en utan fyra) resonerade vi foto en kväll (inte en kväll utan en halv natt). Resultatet blev att vi valde ut några bilder ur Thornströms rikhaltiga kollektion för Bergtrollets räkning. En av dessa bilder, tekannan med spegelbilden, är signifikativ för Thornström. Den berättar om experimentlusta och förmåga att med friskt gosselynne gå egna vägar.

Wim.

Bidrag från spinnsidan

Julen är för många förknippad med mat och mat i överflöd. Hur gammal traditionen med grishuvudet och skinkan och alla övriga attribut är, vet jag inte, men redan vikingarna festade på helstekta grisar och nog är seden barbarisk. Dessa feta, dallrande rätter, som bordet dignar av, visst kan de gärna avvaras! Inte blir väl julen mindre vacker och stämningsfull, om vi äter för hälsan nyttigare — och för ögat vackrare — mat. Eller vad säger Ni om denna julmiddag?

Fisksallad

Sparrisomelett

Små köttbullar

Kokt tunga med tomatsås

Varmt grönsaksföt och spenat

Mandelkrans med persikor (och grädde)

Kaffe

*Bergtrollets***JULNÖTTER**

1. Vilket är det minsta tal, som kan skrivas med två siffror?
2. En flaska med kork kostar 1 krona och 10 öre. Flaskan kostar en krona mer än korken. Hur mycket kosta flaska och kork var för sig?
3. På tal om flaskor så hade Olle Ählin på 271 efter en lyckad AT-försäljning blivit törstig och gick in på Rådhusbaren och beställde en sockerdricka för 50 öre. När flickan kom med den, bad han att få lämna åter sockerdrickan och få en pilsner i stället. Det gick bra, men då flickan ville ha betalt, svarade han: Snälla fröken, kräv mig inte för pilsnern, den gav jag Er en sockerdricka för!

Men då kan jag ju få betalt för drickan.

Sockerdrickan, den har jag ju inte rört!!

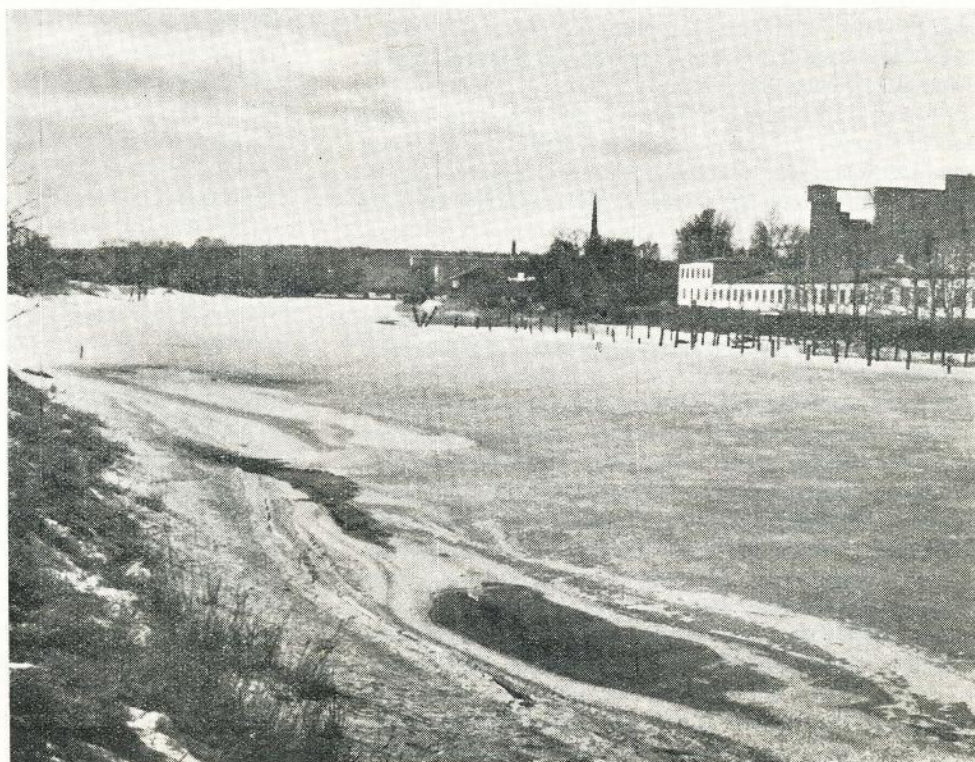
Ählin är svår att överbevisa, men kanske att någon av Bergtrollets läsare kan hjälpa den stackars flickan att överbevisa honom i betalningsfrågan?

Svar och lösningar på junötterna återfinnes på omslagets 3:e sida.

STEGET. Ett försök till modern fotografering symboliserande det mänskliga steget.

Vid åstranden.

TÄNK OM...

(Forts. fr. sid. 11)

— Du, Svenne, de är någe mystiskt med dej i dag. Va är de i görningen, egentligen? Men Svenne lämnade ingen förklaring utan bara skrattade.

Svenne gick till telefonen och det var inte fritt utan att hans hand darrade en aning i greppet kring luren.

— Jo, Berg, nu har vi sabotören fast. Han har lämnat området i lämpligt sällskap. En dag nästa vecka skall vi träffas och prata litet närmare om dagens händelser.

Kapten Tallqvists meddelande glädde Svenne i två avseenden. Dels var han glad åt att sabotören var upptäckt och dels kände han tillfredsställelse över att hans näsa pekade åt rätt håll, när han gjorde sina iakttagelser i bilen. Han gick bort till basen och invigde honom i vad som passerat. Det liksom lättade att få dela med sig spänningen till någon.

I slutet av den följande veckan kallades Svenne Berg till styresman Dahlins expedition. Det killade lite i maggropen på Svenne, när han ringde på dörrklockan och fick svarssignalen "Stig in". Men han klev in och hälsade på styresman Dahlin, förrådsdirektör Nyberg, överingenjör Holmberg och säkerhetschef Tallqvist.

— Det har alltid varit min uppfattning, att samtliga anställda vid CFA—CVA är på sin vakt för att värna oss mot illegala intressen. Att så är fallet har Svenne Berg lämnat bevis för.

Efter de inledande orden gav styresman Dahlin en redogörelse för Svennes påpasslighet, som ledde till att ett stort upplagt sabotage förhindrades.

— Om Berg plockat upp sin avbitare några minuter senare än han gjorde, hade han aldrig fått tillfälle att klippa av ledningen från tiduret till sändaren, som dolles under smärtighöljet och många av oss hade säkerligen gjort sällskap över barriären till det okända.

Styresmannen uttalade till sist företagets tack till Svenne Berg och omnämnde, att han föreslagit utdelning av en belöning till honom.

Förrådsdirektör Nyberg reste sig och lade en kraftig hand på Svenne Bergs axel.

— Jag har främst kommit hit för att se en riktig karl i ögonen och uttala min beundran för en man, som använder sin intelligens till företagets bästa. Vi behöver många Berg i vårt berg, avslutade Nyberg med en humoristisk glimt i ögonen.

En spontan applåd blev för Svenne ett behagligt avbrott i den för honom nästan gripande högtidligheten. Svenne var mest spänd på att få veta närmare om sabotagets uppläggning. Kapten Tallqvist stillade hans nyfikenhet.

— När Svenne Berg berättade för mig om sina iakttagelser, visste varken han eller jag, om verkligen sabotage förelåg. Berg hade emellertid knappast hunnit lämna min expedition, förrän jag fått rapport om, att det verkligen var så. Det dröjde inte länge förrän sabotören var fast. Det var en man, som lyckats komma in som målare för tillfälligt arbete en vecka. Den veckan använde han flitigt till förberedelser för sabotaget. I praktiskt taget varje avdelning i berget hade "mälaren" infunnit sig med en dunk med "färg". — Får dunken stå här tills på måndag? hade han frågat och det hade man inte ansett sig ha någon anledning att neka honom. Vem kunde misstänka att

LUFTSKYDDSLEDAREN

Flyglarm — Faran över

Sedan drygt ett år tillbaka har anslagstavlor med jämna mellanrum förkunnat att utbildning av CVA/CFA militära verkskydd pågått. (Verkstaden och förrådet har organiserat ett gemensamt verkskydd). Atskilliga personer vid såväl CVA som CFA har varit kallade till kurser av olika slag. Utbildningen har — på grund av gällande bestämmelser — helt genomförts på fritid och har därför blivit en extra belastning ovanpå dagsknoget. I de allra flesta fall har det inte ens varit möjligt att före övningarna tillfredsställa en knorrande mage. Den har fått nöja sig med en fika eller ett glas mjölk från det wallinska köket. Men trots detta har man gått till lektionerna och övningarna utan sura miner. Man har lyssnat med intresse och med liv och lust gripit sig an uppgifterna i de praktiska övningarna. Gasmasken har förstas varit lite besvärlig. Men i Tängnes brandbod och fru Eliassons numera välkända övningsplats bland ruinerna på El-Skandias gamla tomt har den varit skön att ta till, då röken stuckit för besvärligt i näsa och hals. "Det här gör gott på förkylningen" hostade en gammal farbror, då han provat brandboden utan gasmask. Särskilt besvärligt har "Oskar" haft det. Han har

mannen i de vita målarkläderna ställde ifrån sig en dunk, innehållande en radiomottagare med relä för utlösning av tändningen till en sprängladdning med enorm kraft. Även inom CFA hade mannen opererat. Här avbröt Svenne.

— När jag gick in här, såg jag en målardunk i väntrummet.

Det blev helt tyst. Överingenjör Holmberg reste sig, gick ut och kom tillbaka med en målardunk i handen. Han ställde den försiktigt på bordet, lyfte av locket och plockade ur innehållet.

— Ja, här kan herrarna se, hur man med tämligen enkla medel kan göra storsabotage. Sändaren i bilen var på 30 watt och det enda, som möjligen kunde avslöja, att det fanns en sändare i bilen, var bilantennens för vanliga ändamål överdimensionerade isolering. Sändaren var kombinerad med ett tidur som utlöste en teckengivare med codesignal. Denna codesignal påverkade den här lilla batterimottagaren så, att reläet här utlöste tändningsanordningen för sprängladdningen. Såväl sändare som mottagare arbetar på långväg, varför berget inte utgör något större hinder för signalen.

Överingenjör Holmberg hade under tiden med van hand oskadliggjort målardunkens riskabla innehåll.

Målardunkens uppdykande gjorde ett starkt intryck på samtliga och det var med djupt allvar i rösten, som säkerhetschefen avslutade med att uttala den förhoppningen, att det inträffade skulle klargöra för alla CFA- och CVA-are att vaksamhet inte endast är en dygd utan också en nödvändighet.

Tänk om det hade varit sant!

Old Jim.

varit med varje gång, då det gällt krävande uppgifter. Han har hamnat i värsta röken utan gasmask, han har haft oturen att fastna bland stockar och stenar i ruinerna, han har ofta fått vänta länge på hjälp och ändock har han nära nog misshandlats, då han slutligen blivit omhändertagen. Kraftiga karlar har bokstavligt talat kastat honom ut i friska luften. Detta handlings-sätt har icke behagat kursledarna och Tängne har i otvetydiga ordalag förkiarat, att så behandlar man icke ens en död. — Näja, nu får Oskar ta igen sig ett tag och är säkert belåten med det.

Sjukvårdstjänsten har haft sina särskilda poänger. Tänk er känslan hos ett bärslag flickor, då de hittat Folke Svensson väl inkilad i en skreva och han själv på grund av "skador" varit oförmögen att röra sig. Redan när sårmarkörerna avdelats och någon tungviktare kommit med, har man inte kunnat ta miste på bärslagens reaktion. Uppgifterna har dock lösts, även om härstängerna sviktat och ibland t. o. m. brustit. Men med hjälp av mitellor och kolnade ribbstumpar har såväl sådana bagateller som "brutna" armar och ben klarats upp.

Bland ruinerna har det varit en sport för "offren" att gömma sig ytterst väl för att på så sätt göra det lite extra besvärligt för de övriga. I nästa moment har dessa återgåldat dubbelt upp, och de tjänstgörande cheferna har i mörkret haft ett drygt jobb att söka reda på de "skadade". Temperaturen har många gånger varit ett gott stycke under noll, men humöret och fantasin har varit uppåt, och detta har i hög grad bidragit till att göra övningarna intressanta och lärorika.

Övningstiden har varit varierande beroende på uppgifterna. Alla som uttagits har genomgått allmän luftskyddsutbildning i 10 timmar. Den därpå följande verksskyddsutbildningen (=utbildning i egen tjänstegren) har varierat från 9 till 21 timmar. För tjänstegrensledare m. fl. har dessutom tillkommit befälsutbildning i 10 timmar. Sammanlagt har hållits 40 kurser med tillsammans 524 kurstimmar, omfattande nära 10.000 timverken — utan tvekan en vacker siffra, som de uttagna offrat för vårt civilförsvar — nej, luftskydd heter det vid militära institutioner.

Kurstiden har mähända verkat dryg, när privata angelägenheter fått vika. Men vänder vi på saken och betraktar den från andra hållet, måste vi nog ändå erkänna, att vi inte är fulltrimmade för våra uppgifter, om det nu skulle gå så långt, att vi skulle behöva omsätta kunskaperna i praktisk handling. En viss övning

Avskedsfest

Hederstrollet Arne Boström avtackas privat av sin chef, Sture Larsson. Boström vänder definitivt ryggen åt CVA och Bergtrollet.

Bilden togs av Neuman vid den avskedsfest, som kamrater till Boström ordnade för honom på pensionat Borgvik, Kungsör. Festföremålet blev hjärtligt hyllat för mångsidiga och fruktbara insatser.

har vi dock fått och kan känna tillfredsställelsen att ha tillägnat oss den meddelade utbildningen på bästa sätt.

Den egentliga kursverksamheten är f. n. avslutad och verksskyddspersonalen frågar sig oroligt, vad som kommer näst. — En liten samträning av tjänstegrenarna och så en gemensam övning måste vi nog bereda oss på vad det lider. Men, om vi själva får bestämma, hoppas vi att först få fira en lugn och angenäm julhelg och att vinterkylan skall släppa sitt tag över våra nejder.

Denna lilla orientering om CVA/CFAs militära verksskydd och dess verksamhet är avsedd att tjäna två syften, dels att ge alla de, som helt kommit undan denna tjänst, en kort orientering om vad verksskyddspersonalen utträttat, dels och icke minst att till denna sistnämnda personal framföra ett uppriktigt och varmt tack för det stora intresse, som visats under utbildningen. Detta har i hög grad varit stimulerande för ledningen i dess arbete.

Slutligen vill luftskyddsledaren önska alla i verksskyddet och övriga, som till äventyrs läser dessa rader, en fridfull och angenäm julhelg.

Gunnar Tallqvist.

Kanske Knislund och Knaslund.

— Din fru är en kvinna, som vet vad hon vill, har jag hört sägas.

— Ja det vill jag lova, hon för dagbok en hel vecka i förväg.

SKYDDSSINGENJÖREN:

Vad kan vi göra?

Några tankar om olycksfallen 1952

Så här i årets sista skälvande timmar kan det vara motiverat med en återblick på vad som timat vid CVA under det gångna året. Vi har på olycksfallsfronten haft en frekvens som i skrivande stund förefaller att slå fjolårets siffror rätt väsentligt. Detta är i och för sig beklagligt men också i viss mån förklarligt om man tar i betraktande det nyttillskott på folk såväl yngre som vuxna vilka anställts under året och som i de flesta fall har det gemensamt att vara relativt cvana vid de arbetsuppgifter, som nu blivit deras. Gör man en snabb överblick över det tillgängliga materialet finner man att en mycket stor procent av olycksfallen drabbat de relativt nyanställda. Vad beror detta på? Är de nyanställdas arbetsuppgifter att hänföra till de mer riskabla? Knappast! Svaret blir troligen riktigast om vi själva ställer oss frågan: "Har vi var och en på sin plats gjort något för att hjälpa den nyanställda med råd och varningar när han eller hon burit sig oskickligt åt"? Har Du som arbetsledare, skyddsombud eller äldre och erfarnare arbetskamrat någon gång ägnat nykomlingen de få ögonblick som krävs när det gäller att, kanske med några ord, ge den vägledning denne så väl behöver? Om så är fallet må Din belöning vara den tillfredsställelse man känner när man kanske genom sin insats gjort det möjligt för en medmänniska att oskadd kunna fortsätta sitt arbete.

Tyvärr är det nog så att många än i dag resonerar som så att "det jag inte lägger mig i behöver jag inte dra mig ur" även när det gäller risker för liv och lem. Ordstävets har enligt mitt förmenande endast berättigande när det gäller arbeten av hemlig natur och ej berör en själv. Skall man komma någon vart för att nedbringa det stora antal olycksfall som i år kommer att redovisas bör det bli var och en angeläget att låta sig besjålas av den tanken att jag vid sidan om omsorgen om min egen trygghet även bör ägna min närmaste kamrat den lilla hjälp som kanske behövs och

som jag med min större erfarenhet kan ge. Lösenordet för ett sådant tänkande är samverkan.

Vid en kurs i arbetarskyddsfrågor i Kungsör för en tid sedan framhöll byråchefen i Arbetarskyddsstyrelsen, Renntun, i ett föredrag bland annat:

"De insatser ett arbetsbefäl eller jämställd gör i förebyggande syfte, genom att instruera, vägleda eller varna en ovan arbetare är väl använd tid, och kommer tillnärmelsevis ej upp till den tid som oundgängligen måste tillsättas när ett olycksfall inträffat, t. ex. omvårdnaden om den skadade, rapportskrivning, anskaffandet och insättandet av ersättare etc. etc..."

Nu frågar kanske någon. Vad finns det för olycksfall man kan varna för. Jo, det finns en hel del. Här några exempel:

1. Ser Du en som slipar med en handslipmaskin med öppen skiva och ej använder skyddsglasögon, tala om för honom att han har större utsikt att få ha ögonen kvar om han sätter på sig ett par glasögon.

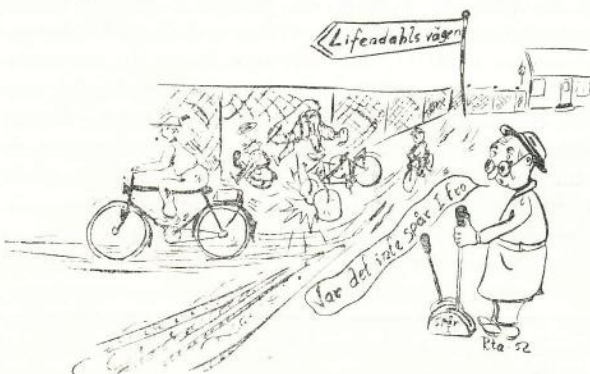
2. Två fall av fingerskador i år har orsakats av att de skadade använt tygskyddsvantar vid arbeten i maskiner. Hur bra dessa vantarna är när det gäller hantering av plåt och dylikt är de rent farliga om de användes vid maskinarbeten.

3. Ser Du någon gratisåkare stående på släpvagnen till ett trucktåg, gör föraren uppmärksam härpå eller avlägsna själv syndaren, en hastig inbromsning blir i de flesta fall en smäll och en duns, vrickning av en hand- eller fotled, i sämsta fall hjärnskakning äro några exempel på vad som kan inträffa vid ett sådant arrangerat olycksfall.

Skulle man söka återge alla de exempel på skador av dessa och liknande slag som inträffat enbart vid CVA under de gångna åren skulle vårt Bergtroll säkerligen mer likna en årgång Svensk Författningssamling än en lika trevlig som lättläst personaltidning.

Lat oss därför enas om en enda liten sak. Här krävs insatser av oss alla. Lat inte prestige- eller andra ovidkommande hänsyn vara utslagsgivande för Ditt handlande. Ser Du en vass plåthörna sticka ut i en transportgång eller en spikbräda ligga så kastad att någon därigenom kan komma till skada, skjut in den farliga plåten eller oskadliggör spikbrädan utan att dessförinnan besvära arbetsbefäl eller skyddsombud för att få reda på den skyldige. Lat den rena MRA-andan diktera Ditt handlande genom att följa regeln "Huvudsaken är inte vem som gör det utan huvudsaken är att det blir gjort".

Jag vill i detta sammanhang peka på det goda förödöme CFA i detta fall utgör. Här kan man tala om en samverkan i ordets verkliga mening. Trots de stora risker som alltid finns när det gäller hanterandet av tyngre lädor och styckegods av de mest skiftande slag, uppvisar CFA i skrivande stund en olycksfallsfrekvens

Det kom snö och se'n tö och därpå frost.
Vi for i luften som flygpost.

Företagsnämnderna vid CFA och CVA

CFA företagsnämnd.

Vid företagsnämndens sammanträde den 17 november lämnade förrädsdirektör Nyberg information om CFA årsredogörelse för budgetåret 1951/1952. Dir. Nyberg omnämnde också, att övertid beordrats personalen på avdelningarna 442 och 446 för vissa arbetsuppgifter, då hälkortssystemet kommer att köras i gång före december månads utgång. CFA kommer att delta i kampanjen "Aktiva företagsnämnder" och ordföranden väddade om stöd i arbetet därför. Den beslutade hårdbeläggningen av gårdsplanen kommer att uppskjutas till varen, då årstiden nu är olämplig för arbetsutförande.

CVA företagsnämnd.

Vid sammanträde den 24 oktober 1952 diskuterades åtgärder med anledning av den riksomfattande kampanjen "Aktiva företagsnämnder", som omnämndes på denna spalt i föregående nummer. Vidare berördes den nya överenskommelsen om företagsnämnder mellan Försvarets avtalsdelegation och FCPF. Information lämnades om årsredogörelsen för budgetåret 1951/52. I samband med genomgången av kostnadsslagen på omkostnadssidan konstaterade nämnden bl. a. att kostnaderna skulle kunna nedbringas avsevärt för kostnadsslag 22, förbrukningsmaterial, om alla medverkade

som preliminärt ger 3,1 olycksfall per 100 årsarbetare. Motsvarande siffror för CVA torde ligga omkring 6,2.

Orsaken till detta goda resultat torde helt få tillskrivas den enskildes insatser på olika områden, oavsett yrkeskategori. Då arbetet inom ett förråd av detta slag till större delen är av den art att några tekniska skyddsåtgärder endast i få fall kan förekomma är det naturligt att den "mänskliga faktorn" i detta fall blir den mest utslagsgivande.

Så mycket mer bör därför samtlig personal vid CFA känna tillfredsställelse över det glädjande resultatet. CFA ledning och skyddskommitté äro att gratulera.

När vi nu gå att fira julen 1952 bör vi alla gemensamt skänka en tanke åt vår vän Karl Gunnar Lindholm på CVA vapensektion som vid olyckan på skjutbanan den 26 nov. så hårt drabbades. Den styrka han visat genom sin fattning och det tålamod med vilket han mött sitt hårda öde bör vara den fyrbåk mot vilken vi alla skola rikta våra blickar och taga som ledstjärna. När olyckan drabbar så hårt som i detta fall är det en ovärderlig tillgång för den skadade och för hans anhöriga att kunna acceptera det skedda på ett sätt som här skett. Vi hoppas därför att allt, som inom mänsklig förmåga står att göra för att lindra följderna kommer honom till del.

Må även den insats som Stig "Stickan" Pettersson gjorde genom sitt rådiga ingripande bli föremål för vår uppriktiga högaktning.

Med den förhoppningen att vi vid CVA och CFA skall gå ett lyckosamt 1953 till mötes tillönskar jag en God och angenäm Jul.

Skyddsingenjören.

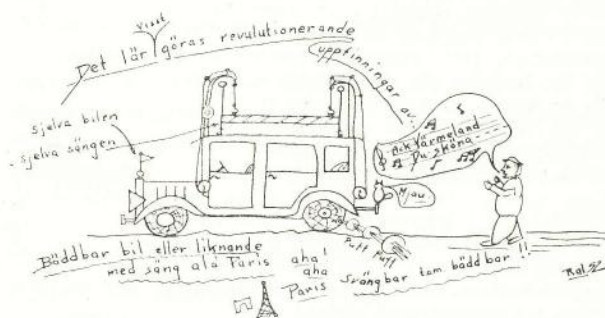

Företagsnämnden vid CVA samlad till sammanträde. Fr. v.: André, sekreterare, Lundqvist, Andersson, Lindqvist, Mattsson, Örnberg, Dahlin, ordförande, Kropp, Larsson, Berggren, Eijert och Källberg.

till sparsamhet. Det gäller här smärre och relativt billigt material som t. ex. maskeringsband, trassel, trassor, borstar, omslagspapper, kartonger, påsar, penslar, polérduk, slipskivor, slipstift m m. Varje materialslag för sig ägnas därför inte så stor uppmärksamhet, men "många bäckar små gör en stor å" och denna "å" kostar arligen stora summor. Mattson föreslog propaganda för sparsamhet genom en lämpligt utformad affisch på avdelningarna. Detta blev även beslutat.

Om sekreteraren nu lämnar det torra refererandet och uttalar en personlig förhoppning inför år 1953, så skulle den lyda så här. Jag hoppas, att den ovan nämnda propagandan för sparsamhet sättes i gång inom kort, att den skall ge resultat och att kostnadssynpunkten hålles levande i alla sammanhang. Vidare hoppas jag få glädjen att skriva protokoll, som speglar en effektiv nämndverksamhet, präglad av samarbetsanda och med väsentliga ärenden på föredragningslistorna.

Sekr.

FRITT UR HJÄRTAT:

Hallå CVA- och CFA-are!

Vad är ett SOLARIUM för något? Ja, de flesta kanske vet vad det är. Om inte, så kan undertecknad upplysa, att med ett solarium menas ett relativt stort och ljusst rum, utrustat med ett slag av kvartslampor, som utstrålar mycket hälsobringande strålar.

Nu vill undertecknad på dessa få rader kritisera företaget (dvs. oss själva ???) för att vi inte har ett solarium ute här på flyget.

Alla människor, måste ju för att vara vid god hälsa ha ett knippe solsken ibland (såvida inte hon eller han är ett solsken själv, "knappast" hm, hm.) Men skall vi nu ha ett solarium, så måste vi också ha ett tvagnings-

(Forts. på sid. 19)

Drapa i midvintersmörker om CFA-are, som i ljuset drages fram

I denna tidning skrivs om CVA det mesta och detta är väl helt naturligt, ty de flesta som läsa bladet höra hemma där. Men av dem som bruka sig i berget gömma är icke rätt och riktigt att fullständigt glömma den grupp som CFA:s emblem på märket bär. Ty rymmas kan förnämliga personligheter även inom samhällets minoriteter och detta skulle vi bevisa här.

Vakten Söderberg är skarp i blicken, sträng i rösten under såväl sommarn, vintern, våren, hösten då han håller trägen utkik vid sin port. Sin plikt liknätigt är han föga resonabel och har svårt att finna någon ursäkt acceptabel för den stackare som i en kulan morgon glömt sitt kort. Allvarligt sinnad är han icke böjd för cyckel och den syndare som över gården åker cykel får snart veta hela vidden av det onda som han gjort.

En och annan gång uti förvaltarburen ses Filip Johansson med örat intill luren sig ägna åt sitt höga, ansvarsfulla kall. En sådan dag han ser de andra litet grand "von oben" den långa rocken åker skyndsamt in i garderoben — om kläderna ej hela mannen gör, de gör en del i alla fall.

Och som det anstår främste man i berget med upphöjt lugn han dirigerar snärjet så allt går riktigt till såsom det skall.

Ahlin ifrån sitt fönster i den övre salen håller ständigt uppsikt över moralen hos det folk han har uti sin vård. Gravitetisk, rak i ryggen går se'n chefspersonen ned för trappan för att lyss till opinionen när det gäller pospris och ackord. På sin fritid övar han att skjuta kulor så fienderna skall få stora bulor om de sig våga in på "våran gård".

Medan ännu mörkrets täta skuggor ruva över nejden, kommer Nyqvist, klädd i huva farande med hurtigt mod på sin moped. I utförsbackar, om det medvind blåser häpna människor med andakt åser att han åker utan trampning till och med. Bland de framsteg som gjort världens folkslag sälla står i främsta rummet absolut Diesella därom giver Nyqvist klart besked.

Ringens Radio Stig Notsjö dirigerar och till alla som på apparater spekulerar styr han ögonblickligen sin färd. Se'n han började om detta uti bladen annonsera försvann med hast hans iver att studera för att så småningom till ingenjör bli lärd. I stället säljs nu grejor utav märket Nilfisk som sköter allting, städning, snabbtvätt, ildisk och till ett paradiset gör hemmets värld.

Kränglar uret? Det finns hjälp för saken. Ström på motor, alltid piggt och vaken är en äkta smålänning i varje tum. Många sköna kronor går att vinna därför hem han knappast brukar hinna förr'n han sitter över klockorna med ryggen krum. Lön för mödan blir väl alltid några "tier". Resten tar han in på populära lotterier och "de ä la ingenting att säje um".

Världens alla hav — och några till — Sven Lindberg har befarit.

det land är icke värt att se, där inte han har varit på sina många färder runt omkring vårt klot. Men få'n att tala om det, det är svårigheten hur nyfiken du är, och fruktansvärt förvuten tycks dock för Lindbergs blyghet icke finnas bot. Därför har han också bett att få ett ensamt rum i berget, där han vandrar bland sitt gummi. En lycklig man förutan knorr och knot.

Olle-Pelle är en man med stor grandezza. Den höga pannan och hans ädla hjässa man skyntar överallt, och både här och där. Med blicken klar, och stegen alltid fasta han synes mellan AS-facken hasta att ordna allt som Valdemar begär. Det intet finns som sinnesfriden rubbar där han sköter sina nitars, skruvar, muttrar och små nubbar.

om vilka han en ständigt omsorg bär.

Leif Johnsson synes vänligt le och buga till varje liten fröken eller fruga och är snabb till anrop och replik. En scheik ej tjusas så av öknens hägring som Johnsson då han skådar kvinnlig fågring ty han sinne har för livets romantik. Däremellan ger han skarpa reprimander åt var och en som kritiserar herr Erlander och vår regerings pris- och skattepolitik.

Henry Hillerstrand på gaffeltrucken är glad och solig, och blir aldrig stucken tar med jämnmood varje litet skämt. Om hans bekanta inköp utav Hanes apa kunde skrivas gott ett särskilt drapa men ämnets omfång har författarn skrämt. Så mycket kan dock sägas — och det intet båg är att bland vår goda stads aktiva zoologer hans namn med aktning nämnes jämt.

Sirlig som aktören på sjuttonhundredalsteater är Oscar Söderström i gester och i later och han rör sig som en kavaljer i menuett. Han sina ord med omsorg alltid väljer då om ett och annat han ibland förtäljer och är en prydnad skön för 441. I frihet lever han, beroende av ingen och granne med fru Filmia, i samma hus som Ringen har Oscar sig ett hem berett.

Ake Pettersson i år har gått i fällan det gör annars gamla råvar sällan men han tycks trivas i sitt nya stånd. Om ock hans fritid blev i någon mån beskuren är han dock alltjämt lika rundhyllt till figuren och av gott humör han har en riklig fond. Hos honom många nyheter sig koncentrera som han sedan får att livligt cirkulera då han gör bland bergets folk sin rond.

I en tunnel, som för alla känt är finns kabel, radiorör och instrumenter och över denna Arnold spiran för. Han gnor omkring med energi okuvlig och bland hans mannar råder endräkt ljuvlig aldrig ett missljud därifrån man hör. Ingen söker här sitt eget bästa. Envar tänker blott uppå sin nästa och detta är ju endast som sig bör.

Driftvärns- spalten

Fredagen den 14 nov.

Utsättande av postering samt försvar av denna.

Klockan 18.30 samling.

Klockan 18.45 avtransport med lastbil till övningsplatsen.

Styrkan uppdelades i två avdelningar en försvarande och en anfallande.

I första skedet försvarade grupp Mörk och grupp Broman anföll.

I andra skedet anföll grupp Mörk. För att dra ut på tiden och göra Broman nervös gick grabbarna in och tittade på när pappersmassa framställdes.

Övningen avslutades med kaffedrickning och skorpätning ute i det fria.

Lördagen och söndagen den 15—16 nov.

Ett mindre antal driftvärnsmän deltog i befälsutbildningsföreningens övningar under den regniga lördagen och söndagen.

Lördagen den 22 nov.

Klockan 5 på morgonen.

Det ringer, det ringer skynda dig å svara säg vem kan det vara?

Paul Eriksson håller icke på med morgongymnastiken nej, för Zettergren beskriver han den sista siken då han synes göra armar utåt sträck Han var också chef för fotbollslaget ni vet det där utav det skarpa slaget som i korpen blev till andra elvors skräck På planen hördes han de sina instruera och till nya, friska angrepp inspirera "Heja grabbar! Gör de andra väck!"

För Larsson uppå Vapen alla flickors hjärtan klappa men hittills framgångsrikt han lyckats schappa vid varje öppen eller dold attack I sitt koger har dock Amor många pilar och var säker på att han ej vilar förr'n han fått Trallis klädd i bröllopsfrack Larsson också sinne har för litteraturen speciellt för den som häftad är och skuren i form utav vår svenska almanack

Med detta slutar nu presentationen ty prövats hårt har redan redaktionen som står i spetsen för vårt Bergatroll Skrivars kunde eljest även om de andra som om dagarna bland facken vandra och skickar grejor ut till skilda håll Till slut så hoppas vi nu bara att ingen utav denna dikt skall gramse vara ty vi ha velat frid och fröjd och inte groll.

A.

Hallå vem är det?

Persson

Vilken Persson?

Erik Persson på radio

Det här är fröken Marcusson vad vill ni mig?

A förlåt jag skulle till Odenhult.

Det ringer, det ringer skynda dig å svara

Jo detta är Lundborg.

(Hemma i Arnes sängkammare) Vakna Arne det är någon i trappan, gå ut och titta efter.

När Arne kom ut i förstugan såg han ledstängen ligga längst ner i trappan som en vingskjuten huggorm.

Hoppas han är mera lättväckt nästa gång.

Några minuter efter fem kilade driftvärnare runt i staden med bössan på ryggen och väckarglöden i blicken. Detta var förspelet till lördagens larmövning. Efter en kort tid var driftvärnet samlat. Läget vid förflyttningen till verkstaden var det, att vakten var överrumplad och mindre styrkor höll på att besätta verkstadsområdet. I denna arla morgonstund var dimman så tät att den gick att jämföra med slaget vid Lützen. Pluton Bäck klarade sig därför igenom den fientliga posteringen Wallqvist utan att bli upptäckt. Fienden Neuman och kompani gjorde allt för att fördröja den styrka som fallit på deras lott.

Efter ha knäckt det sega motståndet och sedan övningens första skede var avblåst gav kapten Tallqvist några synpunkter på samlingen och utmarschen. Styresman framförde driftvärnschefens hälsning till driftvärnsmännen. Innan förmiddagens övningar sattes igång intogs ett försenat morgonkaffe på massen. Efter kaffet fortsatte övningarna med posts uppträdande, avlösning av postering, eldöverfall och uppehållande försvar. De två sista momenten kom inte till sin rätt enär största delen av målspelet doldes av den täta dimman. De brister som kom fram vid detta provlarm skall vara reparerade till nästa gång. Välkommen i driftvärnet.

GOD JUL och GOTT NYTT AR.

Driftvärnsledaren.

FRITT UR HJÄRTAT ...

(Forts. fr. sid. 17)

rum med event. bastu, för det måste ju vara renlighet fram för allt. Tänk bara på alla, som går nere i berget, och som går miste om allt det naturliga ljuset, som är nödvändigt, även om det inte är solsken varje dag (3 mån. regn). Vi kan vara säkra på att om det skulle finnas ett solarium här på flyget, så skulle vi inte behöva se den trista kön av sjukbesökare traska upp till sjukhuset för att få sina tabletter, tabletter och åter tabletter. Få se när influensabakterien kommer farande. Tänk bara! bara tänk, vad dyrbara arbetstimmar, som går åt på sjukhuset och i sjuksängen.

Nej, nu skall inte undertecknad tjata mer om denna sak för denna gång. Men jag säger bara det: Herrar Företagsnämnd och arbetsskyddsnämnd! Visa framfötterna. Det kommer att löna sig, var så säkra.

God jul och Gott Nytt Företagsår!

Lundquist på radar.

Red:s anm.: En kvartslampa finnes på sjukavdelning.

Orkester Sir John stryker hjul med stråke

"Ljuvliga toner nådde mitt öra". Dessa skaldens ord klingade i mitt öra, när jag häromdagen passerade avdelning MOTOR. Tankarna irrade omkring i hjärnan för att finna en lösning på problemet med de välklingande tonerna.

Motor har ju ett bra fotbollslag och lite påhittiga är dom ju, varför inte en orkester? Plötsligt upptäckte jag källan till väljudet. Verkmästare John Gustafsson filade med en cellostråke på ett kompressorhjul till en reamotor. Förman David Hjerling gjorde under tiden ivriga anteckningar. De båda såg ytterst allvarliga ut, varför jag närmade mig dem försiktigt, bockade mig artig och frågade: "Håller ni på med en julkomposition för Bergtrollet?"

De båda tittade på varann och log ett leende, som lät mig förstå, att jag ordentligt trampat i kompressorhjulet. Sir John (vm Gustafson) yttrade sig sålunda: "Vi är över huvud taget ej alls inställda på framställning av musik, fastän det möjligen för en del låter så. Kom lite närmare, så ska jag förklara."

Genom "tonkontroll" förebygges sprickor i kompressorskovlarna.

— Vid driftskontroll har man upptäckt, att vibrationerna under gång förorsakar spickor i kompressorhjulets skovlar, började Sir John. Felet anses bero på att godset i skovlarna är för tjockt, vilket helt enkelt avhjälpas genom att skovlarna putsas intill en viss gräns. Att vi nått just den gränsen, kontrollerar vi genom att mäta skovlarnas svängningstal. Genom pickup tar vi på oscillograf upp grundton samt andra och fjärde överton. Tag stråken här, så får du både höra och se, hur det går till!

Sir John demonstrerade greppet. Ett fast tag om stråken och tummen på taget för att få det ordentligt spänt. Så en klämfattning med vänster hand om ett skovelhjul. Det gick dåligt i början, men så småningom ökade väljudet och de välformade "ättorna" på oscillografens gröna skärm talade om att klangbildens var perfekt, varigenom klarlagts, att skovelhjulets tjocklek höll sig inom toleransen.

Jag tackade för förklaringen, bugade mig ännu artigare, än när jag kom och avlägsnade mig väl vetande, att man vet bra lite, innan man vet någonting Wim.

IFFA

Idrottsföreningen Flyget, Arboga

Vid en tillbakablick på idrottsverksamheten under det år som gått, kan man skönja en frammarsch, som lovar gott för framtiden. Intresset inom de olika sektionerna har varit över förväntan.

Hur kunde då denna korporationsidrott fullständigt "dö ut" under en tid av 3—4 år? Var det bristande intresse från "aktiva"? Nej, absolut inte. Det har detta års stora intresse bevisat. Felet ligger nog snarare hos ledarna. Det är väl inom korpiddrotten som inom den aktiva idrottsrörelsen, att ledaren betyder ganska mycket. En samlande kraft är vad varje förening, såväl facklig som idéell ej kan klara sig förutan. När det gäller en korpiddrott är det även av stor vikt, att intresse visas från arbetsledningen samt att de anställda av alla kategorier står bakom och stöder sitt "lag" i alla situationer.

Under det år som gått kan IFFA ej klaga på bristande intresse från arbetsledningen. Den hjälp, vi bett om, har i de flesta fall beviljats och har det någon gång blivit "back", så har det funnits sakskalet bakom. Jag hoppas, att IFFA till nästa och kommande år får draga samma nytta av chefernas på CVA och CFA stora intresse, som det visats från det hållet i år. IFFA:s alla medlemmar tackar!

Det är dock inte bara ledningen, som bör stödja företagets idrottsrörelse. Den enskildes och framförallt de fackliga organisationernas stöd är av mycket stor betydelse.

Om vi nu ser tillbaka på 1952 efter det att CVA rekonstruerats till det nuvarande IFFA, Idrottsföreningen Flyget, Arboga, har bl. a. följande serier och tävlingar genomförts.

Fotboll.

Arboga korpserie och cup, som båda erövrats av vårt 1:a lag. IFFA:s egen fotbollscup för sjuannalag, som Motors lag tog hem. Segrar över CVV med 8—1 och Bolinder-Munktells med 5—1.

Tennis—bordtennis.

Nybörjarkurs i tennis, bordtennismatcher mot Bolinder-Munktells samt instruktionskvällar på lärlingshemmet.

Allmän idrott.

Seger i stadslöpningen, klubbmästerskap i allmän idrott.

Schack.

Klubbmatcher mot Bolinders samt sektionsmästerskap för 3-mannalag inom flyget, Arboga.

Bridge.

Arrangör för Arbogas korpmästerskap (barometer-tävling) med vandringspris skänkt av Arboga Köpmannaförening. Klubbmatcher mot Bolinders.

Skid- och orienteringssektionen.

har inte hunnit börja, men är i gång och kommer säkerligen att låta höra av sig under vinterns lopp.

Möhipporna är ett trevligt inslag i kamratlivet och uppfinningsrikedomen känner inga gränser, när det gäller att komma med nya inslag. Bilderna visar, hur flickorna på CFA brukar fira av dem, som vågar sig på att inträda i det äkta ståndet.

Om jag då får avsluta med följande önskningar inför det nya året, så har jag främst i tankarna

- 1) driftiga och intresserade sektionssledare,
- 2) verkligt intresse för korpiddrotten från de "aktivas" sida,
- 3) rejält intresse och stöd från företagets och de fackliga organisationerna,
- 4) CV-mästerskap 1953.

Till syvende och sist ber jag få tacka för allt ni gjort för IFFA under 1952 samt önskar er alla En god jul och Ett gott nytt idrottsår.

Tankeställare.

Det är bara det, att skillnaden mellan uppriktighet och ärekränkning är nästan obefintlig.

"MeM" i "RiR".

En CVA-anställd var en gång nära att få en sömlös natt, men, vid uträttandet av ett naturligt ärende, råkade han se sin identitetsbricka glimma på byrån i mörkret. En "rea-tanke" — brickan på pyjamasen — nattsönnen räddad.

Bertil och Olle Andersson, Linköping
från Karin Bohlin

Fam. Julius Andersson, Medåker
från Sven Larsson

Karl Andersson med familj, Vingåker
från Olof Johansson med familj

Fru O. Andersson, Änvåga, Skedaborg
från Arne Breid med familj

Roland Andersson, Norrköping
från Sture

Anna och Ville, Upplands Väsby
från Folke och Gunborg

Fru Hilma Andersson, Fellingsbro
från Kerstin Andersson

Vännerna i Askersund
från Eric Andersson

Herr och fru John Asplund, Johanneshof
från Fam. O. Asplund, Arboga

Möbel Anders, Västerås
från Maja och Emil Blomkvist

Nils Berglund, Arboga
från Folke Berglund

Avd. 442/6
från Avd. 442/1

Göte Berglund, Hova
från Åke och Astrid Andersson

Hacke Bergeroth, Stockholm
från Kjäll Andersson — Paul Bergstedt — Olle Danielsson — Arne Correll — Adner Eiborn

Fam. Arne Boström, Finspong
från Bergtrollet

Fam. Denis Branth, Västerås
från Helge Branth

Fam. Bjurhammar, Stockholm
från Fam. Bjurhammar, Arboga

E. Broqvist, Hällefors
från Gunnar Hedblom

Skrothandlare Båtlund, Stockholm
från Kjäll Andersson — Olle Danielsson

Fam. Karl Danielsson, Röfors
från Max

Fam. G. Eriksson, Arboga
från Fam. A. Skärberg

Nils Eriksson, Kungsör
från Ernst Fritz

Familjen Elgeby, Ställdalen
från Olle S. Erikson

Sten Engwall, Linköping
från Ragnar Engwall

Fam. Sven Fredriksson, Almunge
från Fam. A. Skärberg

Fam. Gustaf Falck, Borlänge
från Helge Branth

Fiskarjohnne
från Paul

Fiskarhans
från Rune

Herr och fru Ruben Fernsten, Åtvidaberg
från Ulla och Charles

Fam. Sven Forsberg, Kristinehamn
från Inger, Viola och Åke

Ivar Gustavsson, Rosshyttan
från Helge

Curt Hallenberg med fru, Skellefteå
från Rolf Lundqvist med familj

Fru Lydia Hedlund, Sandviken
från Torsten Hedlund med familj

And. Hedblom, Ludvika
från Gunnar Hedblom

Harry Hammarlo, Motala
från Tage och Britta Wallqvist

- Skomakare Hultquist**, Örebro
från Kjell Andersson — Arne Corsell
— Harry Söderström — Reinert
Svensson — Paul Bergstedt — Åke E.
Carlsson — Sture Stridsberg — Olle
Danielsson — Adner Eiborn
-
- Hulda**, Städskrubben
från "Pelle" Ekbacken
-
- Assistent Igelström**, Örebro
från R. Robedal
-
- Sopar Jerker**, Västermo
från Potäterkund
-
- K-H Johansson**, Västergarn
från Karl-Gustav Stenström
-
- David Jonsson**, Norr-Edsbyn
från Gösta och Ulla Davidsson
-
- K. B. Johansson**, Storå
från Ingvar
-
- Hans Johansson**, Borensberg
från Elvie och Karl-Erik
-
- Verner Johansson med fam.**, Skee
från Olof Johansson med familj
-
- Elis Johansson**, Norrköping
från Sture och Maj, Sven-Erik och
Jan-Olof
-
- "Karina"**, Göteborg
från "Ska vi resonera om det"
-
- Elof Carlsson**, Kvidinge
från Holger Andersson
-
- Åke Karlsson**, Jönköping
från Olof Halén
-
- Kamrater från FFVS-tiden**
från Bengt Wassgren
-
- Gunda Carlsson**, London
från Ingrid Berggren — Karin Bolin
— Majken Bohman — Maivor By-
ström — Alice Gunnarsson — May
Lindmark — Britta Wallkvist — F.
Ericsson — Arne Hell — G. Tallqvist
-
- Henry Carlsson med fru**, Stockholm
från Rolf Lundqvist med familj
-
- Arvid Karlsson**, Ekolsund
från Torsten Hedlund med familj
-
- Fam. Karlsson**, Sällinge
från Thore Carlsson
-
- Manou Kujala**
från Märta och Herman
-
- Hervor Lewander**, Skövde
från Tord Lewander, Kungsör
-
- Fam. B. Lindholm**, Vännäs
från Gustaf, Gullan, Fred
-
- Anne-Marie Lindskog**, Arvika
från Aina Skärberg
-
- Fam. Gunnar Larsson**, Örebro
från Marianne Lindberg
-
- Mr Sigurd Larsson**, Canada
från Folke och Doris Westergren
-
- Sven Lundborg**, Krylbo
från Walter Lundborg
-
- "Lilla" "Lummen"**, Kungsör
från Dahlstedt, Harlén
-
- Fam. Månsson**, Vellinge
från Signe och Edvard
-
- Fam. Månsson**, Västervik
från Signe och Edvard
-
- Fam. Myrén**, Kristinehamn
från Thore Carlsson
-
- Mässvällin**
från Musse Pigg & Jan Långben
-
- Lars Norgren**, Lervik
från Georg Norgren
-
- Fam. Olsson**, Runhällen
från Karin och Birger
-
- Fam. Olof Norling**, Västerås
från Helge Branth
-
- Fam. G. Orstadius**, Stockholm
från Fam. L. Thornström
-
- Fam. C. Olofsson**, Alingsås
från Fam. Bjurhammar, Arboga
-
- Herman Olsson**, Kristianstad
från Henric och Marianne
-
- Pettersson**, Borås
från Birger Haglund, Knut Kihlman
-
- Familjen Pettersson**, Södertälje
från Karin och Birger
-
- Fam. Joh. Pettersson**, Kungsör
från Börje och Maud Carlsson
-
- Hilma Persson**, Sunne
från Karin och Erik Persson
-
- Henry Pettersson**, Strängnäs
från Avd. 502, CVA
-
- Einar Pettersson**, Borås
från Birger Haglund

G. Pernudd, Nättraby
från Holger Andersson

Lena Peterson, Nästkvarnsgat. 28
från Arne Bergström

Greta Persson, Lannabruk
från John Persson

Linus Persson med fam., Hammerdal
från Olof Johansson med familj

Sven Erik Rydqvist, Karlskrona
från Avd. 502, CVA

Th. Robing med fru, Stockholm
från Helge Branth

Min upptagna fru Signe
från Edvard

Fam. S. Stivner, Västerås
från Fam. I. Adielsson, Arboga

Lennart Svensson, Frankfurt am Main
från Thore J. och Gösta E.

Sonja, Köping
från Skrivcentralen, CFA

Calle Selin med fam., Borlänge
från Ulla, Janne, Cristina

Gunnar Selin, Flen
från Ulla, Janne, Cristina

Em. Sundqvist, Edsbordet
från Helge Sundqvist

W. Sundqvist, Edsbordet
från Helge Sundqvist

Fam. Allan Sjöberg, Borlänge
från Helge Branth

Fam. Swall
från Paul

Ing. Trossne, Stockholm
från Fam. G. Johansson, Arboga

Fam. G. Thornström, Vadstena
från Fam. L. Thornström

Maskinaffären Uggla, Mellerud
från Ebbe Gustavsson

Vakten, CVA
från K. Gustafsson

Fam. Eskil Weidstam, Stockholm
från Fam. Anders Roll och Radarbaracken, Arboga

Fru Gerda Zetterlund, Hällbybrunn
från Marie-Louise Öhrn

Fam. W. Ählén, Hudiksvall
från Karin och Erik Persson

Fam. Arvid Öhlin, Drottningholm
från Fam. Anders Roll, Arboga

Hört på driftvärnsövning.

Persson, planeringen 270, till Svensson, avsändningen 632:

— Du har väl ordnat med avsändningsedel, innan du skickar iväg salvan?

Svensson: — Ah, jag gör som Radar, skickar i väg utan.

LITA EJ PÅ BRODER ENS.

Vikingen Jalarfjor stod beredd att bege sig ut på ett årslångt härjartåg. Han hade ett bekymmer. Jalarfjors hustru var mycket vacker och han ville bevara henne under sin bortovaro genom det på den tiden brukliga kyskhetsläset. Han visste dock inte vem han skulle anförtro nyckeln till läset. Till sist beslöt han att lämna det till sin broder och gjorde det med följande ord.

— Du skall vänta på min återkomst så länge, att vattnet blivit is två gånger och sommar blivit igen. Då må du nyttja denna nyckel efter ditt eget lyste.

Jalarfjor seglade, man mötte motvind och kryssade dagen lång utan att komma ut ur den vik, som avstängde hans flotta från de fria vattnen. Fram på eftermiddagen såg han någon ivrigt vinka vid stranden. Det var brodern, som ropade.

— Du gav mig fel nyckel!

Jo, direktören, fröken Karlsson på konfektyravdelningen äter av varorna.

Då flyttar vi henne till hundkexavdelningen.

Från kontorsfronten.

På vårt kontor har vi haft gallup angående förhållandet chefen-personalen. På förfrågan svarade två av kontorsdamerna ja.

Billig frakt.

— Har du hört, att det är billigt att köra Steen från Stockholm till Arboga?

— Vad kostar de då?

— 50 öre.

Då var det dimmigt.

Den förhoppningsfulle flugviktaren har gått i däck för en perfekt högersving. Sekonden viskar i hans öra: "Ligg kvar till åtta" och får till svar: "Hur mycket är klockan nu då?"

Seffran hade i julbrådskan snavat på kvastskafte och vrickat foten. Doktor Bergqvist ordinerade magnetyl och en spatserkäpp som tillfällig hjälp tills foten blivit bra igen. Käppen som Seffran fick var emellertid för lång, varför han gick till Engvall på snickarverkstan och bad att få den litet kortare.

— Ska vi ta av den en bit här nertill, tyckte Engvall.

— Nej tack, sa Seffran, där passar den precis, det är där oppe vid kryckan som den är för lång.

Kramar man en tjej, gör man ett miss-tag.